

Centrum pre deti a rodiny Nitra

PROGRAM CENTRA PRE DETI A RODINY

Centrum pre deti a rodiny Nitra (ďalej len Centrum NR) so sídlom v Nitre, Dlhá ul. č. 179 je zariadenie zriadené

- na účel vykonávania opatrení dočasne nahrádzajúcich dieťaťu jeho prirodzené rodinné prostredie alebo náhradné rodinné prostredie na základe rozhodnutia súdu o nariadení ústavnej starostlivosti, o nariadení neodkladného opatrenia, o uložení výchovného opatrenia alebo na základe požiadania dieťaťa (pobytové opatrenia)
- na predchádzanie vzniku, prehĺbovania a opakovania krízových situácií dieťaťa a porúch fyzického, psychického a sociálneho vývinu dieťaťa z dôvodu problémov v prirodzenom rodinnom prostredí, náhradnom rodinnom prostredí, širšom sociálnom prostredí, v medziľudských vzťahoch (ambulantly opatrenia)
- na realizáciu prípravy na vykonávanie profesionálneho náhradného rodičovstva
- poskytovanie poradenstva mladému dospelému po ukončení náhradnej starostlivosti

Dňa 01.11.1996 bol zriadený Krajským úradom Nitra ako Dojčenský ústav. Od 01.01.1997 objekt slúžil ako Detský domov Nitra a od 01.09.2001 bol premenovaný na Detský domov a domov sociálnych služieb pre deti. Od 01.01.2004 sa stal novým zriaďovateľom Detského domova a domova sociálnych služieb pre deti Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny v Nitre. Od 01.09.2005 až doteraz objekt slúži ako Detský domov, ktorého zriaďovateľom je od 1.7.2011 Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny v Bratislave. Od 1.1.2019 sa názov mení na Centrum pre deti a rodiny Nitra. Areál tvoria 4 pavilóny a pozemok s celkovou výmerou 10 661 m², zastavaná časť má výmeru 2068m².

Kontaktná adresa.

Centrum pre deti a rodiny Nitra, Dlhá ul. č. 179, 949 01 Nitra

Kontakt:

- Ing. Viera Podhorová, štatutárny orgán Centra NR, tel. č. 0915 570 813; 037/6531605, kl. 21; 037/2433001; e-mail: riaditel.nitra@ded.gov.sk
- sociálny úsek: tel. č. 037/2433004, 037/6531605 kl. 13; socialne.nitra@ded.gov.sk
- pohotovostný mobil na účel umiestňovania detí v Centre NR 0905 198 514

Adresa miesta vykonávania opatrení

Centrum pre deti a rodiny Nitra, Dlhá ul. č. 179, 949 01 Nitra

Adresa miesta bydliska profesionálnych náhradných rodičov

Účel Centra NR:

Centrum NR je zariadenie zriadené na účel vykonávania opatrení:

1. dočasne nahrádzajúcich dieťaťu jeho prirodzené rodinné prostredie alebo náhradné rodinné prostredie na základe
  - rozhodnutia súdu o nariadení ústavnej starostlivosti, o nariadení neodkladného opatrenia, o uložení výchovného opatrenia
  - požiadania dieťaťa
  - žiadosti mladého dospelého o poskytovanie starostlivosti v Centre NR po dovŕšení plnoletosti
2. na predchádzanie vzniku, prehlbovania a opakovania:
  - krízových situácií dieťaťa v prirodzenom rodinnom prostredí a náhradnom rodinnom prostredí
  - problémov dieťaťa a jeho rodičov vzniknutých v dôsledku rodičovských konfliktov, ktoré majú za následok poruchy psychického vývinu, fyzického vývinu alebo sociálneho vývinu dieťaťa v prirodzenom rodinnom prostredí;
  - problémov spojených so zanedbávaním riadnej starostlivosti o dieťa
  - problémových situácií v náhradnom rodinnom prostredí, širšom sociálnom prostredí, v medziľudských vzťahoch zabezpečením odborného poradenstva a pomoci náhradným rodičom
  - problémov mladého dospelého po ukončení náhradnej starostlivosti po odchode z Centra

3. na realizáciu prípravy na profesionálne náhradné rodičovstvo

Druh vykonávaných opatrení

A). Pobytové opatrenia:

1. Pobytové opatrenia súdu
2. Opatrenia pobytovou formou pre dieťa na základe požiadania dieťaťa
3. Pre mladého dospelého, po ukončení pobytového opatrenia súdu nadobudnutím plnoletosti dieťaťa

B). Ambulantné a terénne opatrenia:

1. Rodičovské konflikty s poskytovaním opatrení a odborných metód:

- pre dieťa a rodičov v rozvodových / rozhodových situáciách
- na prispôsobenie sa novej situácii
- na podporu riešenia výchovných, sociálnych a iných problémov v rodine a v medziľudských vzťahoch
- na podporu obnovy alebo rozvoja rodičovských zručností
- na uloženie povinnosti maloletému dieťaťu, rodičovi alebo osobe, ktorá sa o dieťa osobne stará podrobiť sa sociálnemu alebo inému odbornému poradenstvu
- vykonávanie povinností uložených na zabezpečenie účelu výchovného opatrenia

2. Zanedbávanie s poskytovaním odborných metód na:

- úpravu rodinných a sociálnych pomerov dieťaťa
- podporu obnovy alebo rozvoja rodičovských zručností
- zhodnotenie situácie dieťaťa a rodiny
- uloženie maloletému dieťaťu alebo jeho rodičom povinnosť podrobiť sa sociálnemu alebo inému odbornému poradenstvu

3. Náhradná rodinná starostlivosť s poskytovaním odborných metód na:

- Podporu riešenia výchovných, sociálnych a iných problémov v rodine a medziľudských vzťahoch
- Poskytovanie podpory, sociálneho alebo iného odborného poradenstva náhradným rodičom
- Poskytovanie sociálneho poradenstva mladému dospelému po ukončení náhradnej starostlivosti

C). Realizácia prípravy na vykonávanie profesionálneho náhradného rodičovstva efektívnym, interaktívnym spôsobom učenia so zameraním na získanie vedomostí a praktických zručností nevyhnutných pre vykonávanie profesionálneho náhradného rodičovstva.

Forma vykonávania opatrení

1. Pobytovou formou

- pobytové opatrenia súdu (nariadenie ústavnej starostlivosti, neodkladné opatrenie, výchovné opatrenie)
- dobrovoľný pobyt na požiadanie dieťaťa
- pobyt mladého dospelého v Centre

2. Ambulantnou a terénnou formou

- Poskytovanie pomoci a odborných metód práce dieťaťu a rodičom v situácii rodičovského konfliktu
- Vykonávanie odborných metód pre rodičov a dieťa z dôvodu zanedbávania riadnej starostlivosti dieťaťa
- Poskytovanie odborného poradenstva náhradným rodičom pri riešení problémov v náhradnom rodinnom prostredí, v medziľudských vzťahoch a širšom sociálnom prostredí
- Odborná pomoc a poradenstvo mladému dospelému po ukončení pobytového opatrenia súdu dovŕšením plnoletosti

3. Kombinovanou formou (skupinovou/individuálnou)

- Príprava na vykonávanie profesionálneho náhradného rodičovstva formou zážitkového tréningu a činnostného spôsobu učenia prostredníctvom tematických aktivít

Cieľová skupina Centra NR

Klientami Centra NR sú :

- a) maloleté deti, u ktorých bola na základe rozhodnutia súdu nariadená ústavná starostlivosť
- b) maloleté deti, u ktorých bolo na základe rozhodnutia súdu nariadené neodkladné opatrenie
- c) maloleté deti, ktorým bolo na základe rozhodnutia súdu uložené výchovné opatrenie
- d) maloleté dieťa, ktoré požiadalo o dočasné umiestnenie v Centre NR (dobrovoľný pobyt) pre ktoré sa budú vykonávať pobytové opatrenia v samostatne usporiadaných skupinách- (samostatné a samostatné špecializované skupiny)
- e) maloleté dieťa v situácii rodičovského konfliktu (ambulantly opatrenia)
- f) maloleté dieťa, u ktorého je zanedbávaná riadna starostlivosť(ambulantly a terénne opatrenia)
- g) plnoletá fyzická osoba:
  - mladý dospelý v Centre NR (pobytové opatrenie na základe dohody)
  - mladý dospelý po odchode z Centra NR (ambulantly opatrenia)
- i) rodičia dieťaťa v situácii rodičovského konfliktu (ambulantly opatrenia)
- j) rodičia zanedbávajúci riadnu starostlivosť o dieťa (ambulantly a terénne opatrenia)
- k) náhradní rodičia z regiónov Nitra a Zlaté Moravce, ktorým boli maloleté deti zverené do náhradnej osobnej starostlivosti, pestúnskej starostlivosti a poručníctva, ktorým je potrebné poskytnúť sociálne alebo iné odborné poradenstvo na podporu riešenia výchovných, sociálnych a iných problémov v rodine (ambulantly opatrenia)
- l) fyzické osoby v rámci Nitrianskeho kraja, ktoré prejavili záujem o vykonanie prípravy na profesionálnu náhradnú starostlivosť.

Dôvody vylučujúce vykonávanie väčšieho rozsahu ambulantlych a terénnych opatrení v Centre NR

Dôvody vylučujúce vykonávanie opatrení ambulantlych a terénnych formou:

- porušenie podmienok vyplývajúcich z písomnej Dohody o poskytovaní ambulantlych formy pomoci
- nerešpektovanie stanovených hodín na výkon ambulantlych opatrení
- agresívne správanie klienta v Centre NR
- vstup do Centra NR pod vplyvom omamných látok

- nespolicupracovanie klienta s Centrom NR bez objektívnych prekážok - neumožnenie vstupu do prirodzeného rodinného prostredia, nerešpektovanie dohodnutých stretnutí a odborných odporúčaní
- pri vykonávaní opatrení terénnou formou prijímame klientov len do 20 km od mesta Nitra
- nevykonávanie opatrení, ak je vyčerpaný pracovný časový fond pre ambulatné a terénne opatrenia
- nevykonávanie opatrení, ak Centrum NR aktuálne nedisponuje personálnym a priestorovým zabezpečením pre ambulatné a terénne opatrenia
- pri vykonávaní ambulatných/terénnych opatrení v situáciách rodičovského konfliktu bude možné odovzdávanie a preberanie dieťaťa len v Centre NR

Dôvody vylučujúce vykonávanie pobytového opatrenia pre dieťa na základe jeho požiadania:

- ak je po preverení situácie Centrom NR zistené, že je situáciu dieťaťa možné riešiť inou formou odbornej pomoci
- zdravotný stav dieťaťa vylučujúci jeho umiestnenie v samostatne usporiadaných skupinách Centra NR (napr. závislosť na omamných látkach, výchovné problémy)
- nerešpektovanie podmienok pobytu zo strany dieťaťa (opakované úteky, agresívne správanie)
- ak sú obsadené miesta v samostatne usporiadanej skupine vyčlenené pre dobrovoľné pobyty

Z hľadiska:

1. **cieľovej skupiny klientov** (veľká sieť profesionálnych náhradných rodín, deti v 4 skupinách – z toho v 2 samostatne usporiadaných skupinách pre deti s ťažkým zdravotným postihnutím – špecializované skupiny a v 2 samostatne usporiadaných skupinách so zdravými deťmi).
2. **priestorových možností Centra NR** (prepojenie všetkých priestorov Centra pre zabezpečenie plynulého chodu všetkých činností a bezbariérový prístup pre deti s ŤZP, spoločná záhrada a otvorené prostredie Centra situované uprostred obytnej zóny sídliska s veľkou citlivosťou spoluobčanov voči činnostiam realizovaným v Centre)
3. **rešpektovania dôstojných podmienok a súkromia** všetkých maloletých klientov umiestnených v Centre a mladých dospelých, ktorým sa poskytuje starostlivosť v Centre po dovŕšení plnoletosti

Celkový počet miest v Centre NR

Celkový počet miest Centra zodpovedá súčasnej kapacite 74 miest, z toho

- 2 samostatne usporiadané skupiny (20 miest) – 1 skupina maximálne 10 miest, z toho 9 miest pre pobytové opatrenia súdu a 1 miesto pre dobrovoľný pobyt na požiadanie dieťaťa na každej skupine (spolu 2 miesta)
- 2 samostatne usporiadané -špecializované skupiny pre deti s ťažkým zdravotným postihnutím (16 miest) – skupina s ošetrovateľskou starostlivosťou maximálne 7 miest a 1 miesto na dobrovoľný pobyt a skupina s opatrovateľskou starostlivosťou maximálne 7 miest a 1 miesto na dobrovoľný pobyt na požiadanie dieťaťa na každej skupine (spolu 2 miesta)

- 21 profesionálnych náhradných rodičov - všetci PNR bývajú vo vlastnom dome/byte mimo Centra s kapacitou 42 detí

Opis vnútorných priestorov a vonkajších priestorov Centra NR

Centrum NR sídli v účelových priestoroch na Dlhej ulici č. 179 v Nitre. V oplotenom areáli sa nachádza objekt tvorený jednopodlažnou vstupnou časťou a štyrmi dvojpodlažnými pavilónmi spojenými s komunikačnými priestormi.

Vo vstupnej časti s bezbariérovým vstupom sa nachádza kancelária pre sociálnych pracovníkov s rozmerom 42,84 m², návštevná miestnosť s rozmerom 21,93 m² s vybavením: postieľka, posteľ, umývadlo, konferenčný stolík, kreslá 2, detský stolík, detské stoličky, prevádzková miestnosť a zariadenia na osobnú hygienu (WC oddelené pre ženy a mužov, WC pre postihnutých). Komunikačné priestory na prízemí sa členia na spojovaciu chodbu, priestor pre pomocné vychovávateľky s ekonomickou agendou o rozmere 20,16m, rokovaciu miestnosť o rozmere 16,80 m², miestnosť pre vyšetrenie lekárom (20,16 m²) spojená so zariadením na osobnú hygienu (2 sprchy a 6 umývadiel), šatňa s rozmerom 16,80 m² pre zamestnancov spojená so zariadením na osobnú hygienu (2 sprchy a 6 umývadiel).

Tri pavilóny, ktoré na prízemí a na poschodí slúžia ako ubytovacia časť pre deti vo veku od 0 rokov do 18 roku života sa dispozične členia na kuchyňu, jedáleň, herňu pre deti, izby pre deti a zariadenie na osobnú hygienu.

I. pavilón sa toho času nevyužíva

II. pavilón je využívaný dvomi špecializovanými samostatnými skupinami detí. Priestorové usporiadanie a materiálne vybavenie je prispôbené zdravotnému stavu detí, ich veku, pohlaviu a diagnózam v snahe zabezpečiť zachovanie ich súkromia a bezpečia.

1. Ubytovacia časť špecializovanej samostatnej skupiny s opatrovateľskou starostlivosťou:

izba pre deti o rozmere 48,97 m² - 3 lôžka, izba pre deti o rozmere 57,82 m²- 5 lôžok, jedáleň o rozmere 22,40 m², priestor na osobnú hygienu o rozmere 12,76 m², kuchynka o rozmere 8,8 m² Kuchynka slúži na ohrev stravy a umytie riadu, miestnosť na pranie + sušiareň – 11,15 m², WC pre zamestnancov, miestnosť s umývadlom pre zamestnancov

2. Ubytovacia časť špecializovanej samostatnej skupiny s ošetrovateľskou starostlivosťou:

izba pre deti - 48,97 m² - 3 lôžka , izba pre deti -57,82 m² - 5 lôžok, pracovňa so sušičkou - 22,40 m², priestor na osobnú hygienu -12,76m, kuchynka -8,8 m², WC pre zamestnancov, miestnosť s umývadlom pre zamestnancov

III. pavilón je využívaný dvomi samostatnými skupinami detí. Priestorové usporiadanie a materiálne vybavenie je prispôbené zdravotnému stavu detí, ich veku, pohlaviu, špecifickým osobným potrebám v snahe zabezpečiť zachovanie individuálneho súkromia a bezpečia. Pavilóny majú na prízemí a na poschodí terasu, ktorá je vybavená na pobyt detí vonku s bezbariérovým vstupom do záhrady.

1. Ubytovacia časť samostatnej skupiny „Žirafy“:

Izba pre deti – 20,52 m² - 4 lôžka , Izba pre deti – 22,96 m² -2 lôžka, Izba pre deti – 22,96 m² -3 lôžka, Izba pre deti – 5,10 m² - 1 posteľ, Obývačka - 36,22 m², Kuchyňa s jedálňou – 23 m², Herňa – 33,15 m², Priestory na osobnú hygienu – 17,63 m²

2. Ubytovacia časť samostatnej skupiny „Pandy“:

Izba pre deti – 20,65 m²- 2 lôžka, Izba pre deti – 25,52 m² - 3 lôžka a 1 postieľka , Izba pre deti - 11,28 m² - 2 lôžka , Izba pre deti -10,20 m² -2 lôžka, Obývačka -40,87 m², Kuchyňa s jedálňou – 23

m², Priestory na osobnú hygienu – 17,63 m²

IV. prevádzkové priestory:

Prízemie tvorí hospodárska časť a kuchyňa s vybavením: kuchynská linka s drezom, plynové sporáky 2 ks, elektrická rúra samostatná, stoly veľké, chladnička, mraznička, kuchynský robot, skladové priestory a miestnosť kotolne.

Poschodie tvorí administratívna časť, zložená zo 6 kancelárií, vrátane kancelárie riaditeľky. V dvoch ďalších miestnostiach s rozmermi 16,21 m² a 26,40 m² sa realizujú terapie hrou v miestnosti s kúpeľňou a s WC s rozmerom 28,2 m² sa realizujú interakcie, návštevy bio. rodičov. Nachádza sa tu tiež kuchynka s vybavením a 2x WC. Pozemok má celkovú výmeru 10 661 m², zastavaná časť má výmeru 2068m².

V. profesionálne náhradné rodiny (ďalej PNR):

Deti obývajú a využívajú byty a rodinné domy, ktoré sú vo vlastníctve PNR, spĺňajúce požiadavky podľa platných zákonov a noriem SR.

Štruktúra zamestnancov

Celkový počet zamestnancov: 71

Riaditeľ s VŠ vzdelaním II. stupňa

Tím pre vykonávanie ambulantných/terénnych opatrení:

3 sociálni pracovníci s VŠ vzdelaním II. stupňa v odbore sociálna práca

1 psychológ s VŠ vzdelaním II. stupňa v odbore všeobecná psychológia

Ekonomicko-prevádzkový úsek:

vedúca ekonomicko- prevádzkového úseku s VŠ vzdelaním II. stupňa

mzdový a personálny pracovník so SŠ vzdelaním

finančný účtovník so SŠ vzdelaním

hospodár s vysokoškolským vzdelaním I. stupňa

vodič – údržbár

upratovačka so SŠ vzdelaním

Úsek starostlivosti o dieťa:

vedúci úseku s VŠ vzdelaním v odbore osoby vyžadujúce si osobitnú starostlivosť + druhá atestácia.

- **Samostatná skupina „Pandy“** - 2 vychovávateľa s VŠ vzdelaním II. stupňa v pedagogickom odbore, 1 vychovávateľ so SŠ vzdelaním v pedagogickom odbore, 2 pomocní vychovávateľa so SŠ vzdelaním + 1 pomocný vychovávateľ s ekonomickou agendou s VŠ vzdelaním I. stupňa
- **Samostatná skupina „Žirafy“** - 3 vychovávateľa, z toho 2 s VŠ vzdelaním II. stupňa v pedagogickom odbore + nadstavbové štúdium špeciálnej pedagogiky a 1 vychovávateľ s VŠ vzdelaním I. stupňa a nadstavbovým štúdiom špec. pedagogiky, 2 pomocní vychovávateľa so SŠ vzdelaním a pomocný vychovávateľ s ekonomickou agendou s VŠ vzdelaním II. stupňa.

koordinátor ošetrovateľskej a opatrovateľskej starostlivosti s VŠ vzdelaním II. stupňa v odbore ošetrovateľstvo – sestra

- **Špecializovaná samostatná skupina s opatrovateľskou starostlivosťou** - 6 opatrovateľiek, z toho 4 s úplným SŠ vzdelaním v odbore sestra a 2 so stredným odborným vzdelaním + opatrovateľský kurz, 1 vychovávateľ so SŠ vzdelaním a nadstavbovým štúdiom špeciálnej pedagogiky

- **Špecializovaná samostatná skupina s ošetrovateľskou starostlivosťou** - 7 sestier, z toho 1 s VŠ vzdelaním I. stupňa v odbore ošetrovateľstvo, 6 s úplným SŠ vzdelaním v odbore všeobecná sestra/detská sestra.

Úsek Centrum podpory profesionálnych rodičov:

Odborný tím:

vedúca úseku CPPR/sociálny pracovník/mentor s VŠ vzdelaním II. stupňa v odbore sociálna práca
3 sociálni pracovníci s VŠ vzdelaním II. stupňa v odbore sociálna práca
1 asistent sociálneho pracovníka s úplným SŠ vzdelaním a nadstavbovým štúdiom v príslušnom soc. odbore
2 psychológovia s VŠ vzdelaním II. stupňa v odbore všeobecná psychológia, z toho 1 prijatý v rámci Národného projektu deinštitucionalizácie náhradnej starostlivosti v zariadeniach
1 psychológ s VŠ vzdelaním II. stupňa v odbore všeobecná psychológia s prvou atestáciou
1 psychológ s VŠ vzdelaním II. stupňa v odbore všeobecná psychológia na ½ úväzok
1 špeciálny pedagóg s VŠ vzdelaním II. stupňa v odbore pedagogika pre mentálne postihnutých
21 profesionálnych náhradných rodičov so splnenými kvalifikačnými požiadavkami

Spôsob oboznámenia detí, rodičov a iných FO s programom Centra NR

Program Centra NR je zverejnený na :

- webovej stránke Centra NR www.dednitra.sk
- nástenke vo vstupnom vestibule Centra NR
- v kancelárii sociálnych pracovníkov
- úseku starostlivosti o dieťa

Forma oboznámenia dieťaťa:

- ústne - dieťa je po prijatí do Centra NR oboznámené s Programom centra vychovávateľom
  - na samostatne usporiadanej skupine spôsobom primeraným jeho veku, rozumovým schopnostiam a možnostiam.
- osobným sprevádzaním – vychovávateľom alebo iným personálom pri príjme dieťaťa
- brožúrou s Programom centra – k dispozícii na samostatne usporiadanej skupine (dieťa si prečíta brožúru samo a prípadné nejasnosti sú mu vysvetlené)
  - poučenie o ďalších miestach zverejnenia (webová stránka, nástenka)
  - na požiadanie dieťaťa možnosť poskytnutia programu centra v elektronickej podobe

Čas oboznámenia dieťaťa:

- Pri príjme dieťaťa na pobytové opatrenie, najneskôr do 3 dní od prijatia dieťaťa
- Najneskôr do 7 dní od začatia vykonávania opatrení ambulantnou formou

Opis spôsobu oboznámenia dieťaťa:

Sprevádzajúci vychovávateľ (ktorý ma dieťa v osobnej starostlivosti) ukáže dieťaťu miesto pre ubytovanie – izba, posteľ, skriňa. Vychovávateľ vytvára pokojné, priateľské prostredie, dbá na citlivé, veku primerané prijatie dieťaťa a zabezpečenie fyziologických potrieb. Nutné hygienické opatrenia vykonáva s ohľadom na zabezpečenie pocitu bezpečia a súkromia. Rešpektuje názor dieťaťa pri ponechaní si osobných vecí, ktoré si dieťa do Centra prinieslo. Vychovávateľ oboznamuje dieťa so základným fungovaním skupiny. Pomocný vychovávateľ s ekonomickou agendou zabezpečí pre dieťa stravu v súlade s jeho vekom

a zdravotným stavom.

V závislosti od veku a mentálnych schopností má dieťa na oboznámenie sa s novým prostredím k dispozícii „Sprievodcu centrom pre rodiny a deti“. Dieťaťu je k dispozícii príloha „moje poznámky“ s predtlačnými kolónkami, kde si môže vpisovať mená a funkcie ľudí, s ktorými prichádza v Centre NR do kontaktu, prípadne poznámky podľa svojho uváženia. Dospelý do vpisovania nevstupuje, k poznámkam nemá prístup bez toho, aby si to dieťa prialo. Vychovávateľ/ka postupuje pri sprevádzaní dieťaťa podľa materiálu „Sprevádzanie dieťaťa adaptačným obdobím“ a podľa materiálu „Desatoro pri prijímaní dieťaťa.“ Dieťa je prijímané bezvýhradne, je rešpektovaná jeho osobnosť a potreby. Na príchod dieťaťa sú pripravené všetky deti na skupine, v ktorej bude dieťa umiestnené a vychovávateľ pomáha dieťaťu pri nadväzovaní prvých sociálnych kontaktov s deťmi na skupine.

Počas celého pobytu je dieťa sprevádzané vychovávateľom, psychológom a soc. pracovníkom. Títo mu pomáhajú pochopiť a spracovať jeho rodinnú históriu, sú mu oporou, rozvíjajú jeho osobné záujmy, mapujú jeho potreby a reflektujú na jeho požiadavky. Nielen pri prijímaní, ale aj priebežne je dieťa oboznamované vychovávateľom alebo soc. pracovníkom s poriadkom Centra NR, s pravidlami návštev, individuálnymi vychádzkami, právami a povinnosťami, so spôsobom realizácie školskej dochádzky, s podmienkami používania mobilného telefónu s dostupnosťou pevnej linky, prijímaním a odosielaním pošty, prípadne podľa potreby dieťaťa.

Proces oboznámenia dieťaťa s Programom Centra NR v profesionálnej náhradnej rodine prebieha totožne.

Rodičia a fyzické osoby:

Forma oboznámenia:

- ústne – pri prvom kontakte v Centre NR
- brožúra s Programom Centra NR – k dispozícii na sociálnom úseku
- poučenie o ďalších miestach zverejnenia (webová stránka, nástenka)

Čas oboznámenia:

- Najneskôr do 7 dní od začatia vykonávania opatrení (príp. pri prvom kontakte v Centre NR)

Odborné metódy práce s dieťaťom, jeho rodinou a inými plnoletými FO, pre ktoré sa vykonávajú opatrenia v Centre NR a spôsob zapájania spolupracujúcich subjektov do odbornej práce Centra NR.

Všeobecné metódy práce s rodinou dieťaťa (sociálny pracovník/psychológ)

- ❖ **prvé informácie o rodine** - získavané od pracovníkov oddelenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately zodpovedných za vedenie prípadu na príslušnom ÚPSVaR, terénneho sociálneho pracovníka alebo asistenta, ktorí doteraz pracovali s rodinou
- ❖ **prvý kontakt s rodinou** – v rámci ktorého si zamestnanec Centra NR dopĺňa dôležité údaje získané z kontaktu s rodinou a dieťaťom a zisťuje vnímanie problémov rodiny očami jej jednotlivých členov
- ❖ **dopĺňanie anamnézy** – získavanie a sumarizácia komplexných údajov o rodine zo širšieho sociálneho okolia (širšia rodina, školské, zdravotnícke zariadenie, susedia...)
- ❖ **špecifikácia problémov rodiny** – formulovanie hlavných problémov rodiny na základe všetkých získaných údajov
- ❖ **dohoda o pravidlách spolupráce** – očakávania jednotlivých členov rodiny, jasne formulované pravidlá vzájomnej spolupráce potrebné na dosiahnutie cieľov, dohodnutie postupu pri neúčinnnej intervencii, skutočnosti vylučujúce efektívnu spoluprácu
- ❖ **tvorba Plánu sociálnej práce s rodinou** – za aktívnej participácie rodiny stanovenie krátkodobých a dlhodobých cieľov pre vyriešenie problému v rodine s formuláciou opatrení na dosiahnutie cieľov
- ❖ **realizácia konkrétnych opatrení** – podpora a motivácia rodiny zo strany odborného tímu, využitie potenciálu rodiny, zapojenie všetkých partnerov do procesu pomoci rodine, tímová spolupráca,
- ❖ **vyhodnotenie vykonaných opatrení** – zhodnotenie efektivity volených opatrení, spolupráce, špecifikácia problémových a rizikových oblastí v procese dosahovania cieľov, zhodnotenie dosiahnutia stanovených cieľov(eliminácia problému, minimalizácia nežiadúcich dopadov..)
- ❖ **ukončenie práce s rodinou** – záverečná sumarizácia, poskytnutie spätnej väzby, preventívne odporúčania, rozhodnutie súdu o zrušení pobytového opatrenia

Členovia odborného tímu:

- **sociálni pracovníci** mapujú potreby detí v Centre NR a ich požiadavky vo vzťahu k biologickej rodine – zber údajov a informácií o rodine; orientácia v probléme rodiny a faktoroch ohrozujúcich celkový zdravý vývin dieťaťa; poskytujú sociálne poradenstvo; podporujú zdravé vzťahy dieťaťa a rodičov ich motiváciou ku kontaktom a dohodnutím foriem a intenzity kontaktov v záujme dieťaťa; oslovujú širšiu rodinu a zapájajú ju do procesu pomoci dieťaťu; hľadajú možnosti krátkodobých pobytov detí v rodinnom prostredí; sprevádzajú dieťa a rodičov počas kontaktov v Centre NR a návštev v prirodzenom rodinnom prostredí; koordinujú prípadové konferencie a aktívne participujú pri tvorbe plánovania a vyhodnocovania práce s rodinou so zainteresovanými subjektmi (rodina, orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálna kuratela, samospráva, vychovávateľ/profesionálny náhradný rodič, pedagóg, lekár...);
- realizujú aktualizáciu častí spisovej dokumentácie detí pre účely sprostredkovania náhradnej rodinnej starostlivosti; podieľajú sa na procese prípravy dieťaťa na náhradnú rodinnú starostlivosť; poskytujú sociálne poradenstvo žiadateľom o náhradnú rodinnú starostlivosť a informácie o dieťati, zúčastňujú sa interakcií; overujú podmienky pre krátkodobý pobyt dieťaťa u žiadateľov a sledujú úroveň poskytovania starostlivosti o deti počas pobytu
- pripravujú zábavné podujatia pre efektívne trávenie voľného času a zabezpečenie udržovania súrodeneckých väzieb; zabezpečujú vzdelávacie podujatia pre deti,
- sledujú úroveň poskytovania starostlivosti o deti v profesionálnych náhradných rodinách a poskytujú neustálu podporu a pomoc profesionálnym náhradným rodinám
- **psychológovia**, ktorí majú s deťmi pravidelné individuálne aj skupinové stretnutia, realizujú terapie a preventívne programy, poskytujú spätnú väzbu a odborné odporúčania pre dieťa a jeho rodinu (v Centre NR vychovávateľom + profesionálnym náhradným rodičom), zabezpečujú komplexnú psychologickú starostlivosť pre dieťa, pripravujú dieťa na sprostredkovanie náhradnej rodinnej starostlivosti, sledujú a vyhodnocujú priebeh interakcií dieťaťa so žiadateľmi o náhradnú rodinnú starostlivosť
- **špeciálny pedagóg** - vykonáva individuálne alebo skupinové špeciálnopedagogické intervencie. Zúčastňujú sa ich najmä deti s poruchami učenia a deti s ADHD

- okrem vyššie uvedených aktivít a činností sú vykonávané aj ďalšie, najmä na základe dohovoru s predškolskými a školskými zariadeniami, poradňami, ktoré deti navštevujú. Ide predovšetkým o špeciálnopedagogické a psychologické vyšetrenia zabezpečované externými subjektmi
- deti sa na psychológov, sociálnych pracovníkov, riaditeľa alebo ktoréhokoľvek zamestnanca Centra NR obracajú kedykoľvek, keď potrebujú ich radu a pomoc
- **vychovávateľ/PNR -**

Všeobecné metódy práce s deťmi (vychovávateľ /PNR)

Prvotnou metódou vychovávateľa/PNR využívanou po príchode dieťaťa do Centra NR je komplexná odborná diagnostika. Zamestnanec priameho kontaktu využíva vo svojej práci situačné rozhodovanie pričom mapuje potreby a záujmy dieťaťa a pohotovo reaguje na ich saturovanie, na ich rozdielnu vývinovú úroveň a vyspelosť prostredníctvom použitia nasledovných metód:

1. vysvetľovania a presvedčania,
2. cvičenia,
3. hodnotenia správania,
4. predkladania vzorov (napodobňovanie s cieľom identifikácie),
5. provokácie (situačný nátlak – učenie s nazeraním),
6. tréningu (formovanie dynamických stereotypov),
7. priradovania významu (emocionálny náboj, manipulovanie s informáciami s cieľom interiorizácie)
8. komunitné stretnutia

Používané sú aj metódy situačné:

1. využívanie hodnoty obsiahnutej v náhodnej situácii
2. organizovanie výchovnej situácie samotným zamestnancom priameho kontaktu
3. pravidlami a tvorbou situácie výchovne ovplyvňujúcou vychovávaného jedinca bez ingerencie zamestnanca priameho kontaktu

Súčasťou činností samostatne usporiadanej skupiny sú komunitné stretnutia. Na pravidelných stretnutiach deti s dospelými hodnotia predchádzajúce obdobie, stanovujú si ciele a úlohy do ďalšieho obdobia. Deti predostierajú svoje potreby a požiadavky, potrebu riešiť problémy, sú navádzané k riešeniam tak, aby neboli iba pasívnymi prijímateľmi. V profesionálnych náhradných rodinách prebiehajú rodinné stretnutia, ktoré sú obsahovo rovnaké ako v samostatne usporiadaných skupinách. Centrum NR realizuje v spolupráci s odborníkmi canisterapiu, spolupracuje s dobrovoľníckou organizáciou Tvoj Buddy (snažíme sa, aby každé dieťa nad 12 rokov malo svojho Buddy kamaráta).

A). Odborné metódy práce s dieťaťom a jeho rodinou, pre ktoré sa vykonáva pobytové opatrenie súdu alebo dobrovoľný pobyt na požiadanie dieťaťa

sociálny pracovník	psychológ	spolupráca so subjektami
<p>Získavanie anamnestických údajov a ich spracovanie</p> <ul style="list-style-type: none"> - analýza informácií a dostupnej dokumentácie o dieťati a jeho rodine - aktualizácia údajov s cieľom poznania životnej histórie dieťaťa a jeho rodiny <p>Sprevádzanie dieťaťa v adaptačnom procese</p> <ul style="list-style-type: none"> - podporný rozhovor s dieťaťom - orientácia v Centre NR - pomoc pri nadväzovaní sociálnych kontaktov - mapovanie potrieb dieťaťa <p>Prípadová konferencia</p> <ul style="list-style-type: none"> - zapájanie rodiny a zainteresovaných subjektov do procesu plánovania a vyhodnocovania riešenia problémov v rodine a práce s dieťaťom (Individuálny plán rozvoja osobnosti dieťaťa, Plán sociálnej práce, Plán výchovnej práce) <p>Rozhovory s rodičmi/FO blízkymi dieťaťu</p> <ul style="list-style-type: none"> - orientácia v problémoch - motivácia členov rodiny k udržiavaniu kontaktov, - sledovanie vplyvu kontaktov, - hľadanie možností krátkodobých pobytov a návštev v rodine 	<p>Podporný rozhovor pri prijíme dieťaťa</p> <ul style="list-style-type: none"> - Psychologická podpora - poskytnutie informácií dieťaťu <p>Odborná psychologická diagnostika</p> <ul style="list-style-type: none"> - vstupné interview - kontakt s klientom, explorácia problémov klienta, štruktúrovaný rozhovor s klientom - dotazníkové metodiky - projektívne techniky - diagnostické interview - genogram - skríning - psychomotorického vývinu - pozorovanie - špeciálno-pedagogická diagnostika <p>Individuálne a skupinové poradenstvo</p> <ul style="list-style-type: none"> - poradenský rozhovor - objasnenie, - parafrázovanie, - reflexia - sumarizácia - empatia - bezpodmienečná akceptácia klienta, - konfrontácia - opisklientovej diskrepancie - prvky arteterapie a muzikoterapie - psychogymnastika - modelové situácie - práca s príbehmi - relaxácie - sociometria rodiny - sandplaying 	<p>Orgány sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately</p> <p>Samosprávou</p> <p>Akreditované subjekty</p> <p>Zdravotnícke zariadenia</p> <p>Školské a predškolské zariadenia</p> <p>Záujmové organizácie</p> <p>Športové kluby</p> <p>Psychologické a špeciálnopedagogické poradne</p> <p>dobrovoľnícka organizácia BUDDY</p> <p>prevádzkovateľ Canisterapie</p> <p>prizývanie odbornej verejnosti na akcie (</p> <p>preventívne aktivity preventistov z polície, prednášky sexuológa, gynekológa, odborníka na zdravý životný štýl, prevencia šikanovania, obchodovania s ľuďmi ...)</p> <p>Zabezpečovanie ochrany práv a právom chránených záujmov detí v spolupráci so súdmi a orgánmi činnými v trestnom konaní, prokuratúrou, sociálnou</p>

<p>Pozorovanie</p> <ul style="list-style-type: none"> - prejavy verbálnej a neverbálnej komunikácie - vzťahy v rodine - kompetencie členov rodiny, prirodzená autorita, potenciál rodiny - komunikačný štýl <p>Analýza hlavných problémov rodiny</p> <ul style="list-style-type: none"> - aktívne počúvanie, - parafrázovanie, objasňovanie - ventilovanie pocitov, - získavanie náhľadu klienta na hlavné problémy a orientácia v nich - Stanovenie dosiahnuteľných cieľov - Hľadanie alternatív riešenia aktuálnej situácie za aktívnej participácie klienta <p>Intervencie a realizácia opatrení k dosiahnutiu cieľov</p> <ul style="list-style-type: none"> - Osvedčené postupy a odporúčania - Aktívna participácia členov rodiny a dieťaťa <p>Poskytovanie sociálneho poradenstva</p> <ul style="list-style-type: none"> - zákonné nároky rodiny - poradenstvo o právach a povinnostiach dieťaťa, rodiča - odporúčania <p>Výmena informácií o dieťati a jeho rodine v rámci odborného tímu</p> <p>Knihy života</p>	<p>preventívne aktivity a programy</p> <p>špeciálno-pedagogické intervencie stimulácia čiastkových deficitov</p> <p>Korektívny program pre deti s ADHD</p> <p>Terapia</p> <ul style="list-style-type: none"> - terapia hrou - terapeutické rozprávky - bazálna stimulácia 	<p>poisťovňou, zdravotnými poisťovňami...</p>
---	--	--

B. Odborné metódy práce s deťmi a rodičmi v rodičovskom konflikte a v situácii zanedbávania riadnej starostlivosti o dieťa (poskytované 2 soc. pracovníkmi v rozsahu 37,5 hod týždenne a 1 psychológom v rozsahu 27,5 hod týždenne)

V Centre NR je poskytovaná ambulancia forma pomoci deťom, ktoré sa ocitli v krízovej situácii v prirodzenom alebo náhradnom rodinnom prostredí a deťom a ich rodinám, ktoré sa ocitli v situácii rodičovského konfliktu. Zmyslom pomoci dieťaťu a jeho rodine je odbornými metódami identifikovať problémy rodiny, vzájomnú konšteláciu citových väzieb členov rodiny, sledovať rodinu ako systém a hľadať vnútorné zdroje rodiny k zvládnutiu emočne nasýtenej situácie. Podstatou je pochopenie prežívania dieťaťa, ktoré nie je izolovanou samostatnou bytosťou rodiny a zvládnutie rizikovej situácie čo najcitlivejším a nezraňujúcim spôsobom. Zároveň je dôležité uvedomenie si rodičovskej role a jej plnohodnotné pokračovanie aj po rozchode rodičov.

Sociálny pracovník	Psychológ
<p>Anamnéza</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zber údajov o rodine - Orientácia v deklarovanych problémoch - Popis problémov - Analýza doterajších vykonaných opatrení s rodinou <p>Rozhovory s rodičmi a dieťmi</p> <ul style="list-style-type: none"> - Prvý kontakt s rodinou - Vnímanie problémov očami členov rodiny - Mapovanie potrieb – čo chcú dosiahnuť procesom pomoci <p>Pozorovanie</p> <ul style="list-style-type: none"> - Prejavy verbálnej a neverbálnej komunikácie - Spôsob komunikácie medzi členmi rodiny - Používané stratégie - Prirodzená autorita - Úcta a rešpektovanie potrieb <p>Diagnostika</p> <ul style="list-style-type: none"> - Špecifikácia problémov - Zhodnotenie potenciálu rodiny <p>Prípadová konferencia</p> <ul style="list-style-type: none"> - Plánovanie práce s rodinou - Stanovenie cieľov - Voľba opatrení na ich dosiahnutie - Aktívna rola členov rodiny <p>Terénna práca</p> <ul style="list-style-type: none"> - Pozorovanie členov rodiny a dieťaťa v prirodzenom rodinnom prostredí - Rozhovor s dieťmi v dôverne známom prostredí 	<p>Psychologické sprevádzanie</p> <p>Podporné rozhovory</p> <p>Psychogenetický rozhovor</p> <p>Dotazníkové metódy</p> <ul style="list-style-type: none"> - Test rodinného zázemia - Test rodinných vzťahov <p>Odborná diagnostika</p> <p>Modelovanie a hranie rolí</p> <p>Herné techniky</p> <p>Tréning sociálnych a komunikačných zručností</p> <p>Krízová intervencia</p>

<p>Realizácia opatrení a ich vyhodnotenie</p> <ul style="list-style-type: none"> - Aktívne zapojenie všetkých - Hľadanie podpornej siete - Tímová spolupráca - Hodnotenie efektivity vykonaných opatrení - Spätná väzba <p>Podpora rodičovskej role a zručností</p> <ul style="list-style-type: none"> - Objasňovanie - Parafrázovanie - Výmena rolí - Podporné rozhovory - Modelové situácie <p>Ukončenie spolupráce s rodinou</p> <ul style="list-style-type: none"> - Poskytnutie odporúčaní - Preventívne poradenstvo - Rizikové oblasti <p>Krízová intervencia</p> <ul style="list-style-type: none"> - Odborná pomoc v aktuálnej vyhrotenej situácii - Aktívne počúvanie - Rýchla pomoc - Prevencia nezhoršovania situácie - Minimálny cieľ - podpora <p>Podporná sieť a multidisciplinárny tím</p>	
---	--

C. Odborné metódy práce s náhradnými rodinami (ambulantná forma)- (poskytované 1 sociálnym pracovníkom v rozsahu 37,5 hod / týždeň a 1 psychológom v rozsahu 10 hod/týždeň)

Centrum NR poskytuje odbornú pomoc a poradenstvo pre fyzickú osobu, ktorá sa osobne stará o dieťa jej zverené do niektorej z foriem náhradnej rodinnej starostlivosti, potrebuje odbornú pomoc na uľahčenie zabezpečovania náhradného rodinného prostredia (náhradná osobná starostlivosť, pestún, poručník) s poskytovaním odborných metód práce:

- a) na uľahčenie riešenia výchovných, sociálnych a iných problémov v rodine a medziľudských vzťahoch
- b). poskytovanie podpory, sociálneho alebo iného odborného poradenstva náhradným rodičom

Centrum NR má stanovené hodiny pre klientov, v rámci ktorých im poskytuje poradenstvo a pomoc prostredníctvom odborných metód priamo v Centre NR s vymedzeným časom pre terénnu prácu v náhradnom rodinnom prostredí, ktorá sa realizuje na základe dohody s klientom. Podmienky dohody a spolupráce s Centrom NR sú písomne dohodnuté, pričom Centrum NR si vyhradzuje právo na ukončenie spolupráce s klientom, ktorý tieto podmienky nerešpektuje, nespolupracuje s Centrom NR alebo pristupuje k procesu pomoci spôsobom nezlučiteľným s jeho reálnym dosiahnutím (príchod do Centra NR pod vplyvom omamných látok, agresívne správanie)

sociálny pracovník	psychológ
<p>Rozhovor</p> <p>Získavanie anamnestických údajov</p> <p>Mapovanie potrieb rodiny</p> <p>Pozorovanie</p> <p>Diagnostika a návšteva rodiny ako diagnostická metóda</p> <p>Motivačné rozhovory zamerané na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - aktiváciu vnútorných zdrojov rodiny - analýzu silných a slabých faktorov - participáciu pri hľadaní alternatív riešenia situácie - posilňovanie vnútorných zdrojov rodiny k riešeniu rodinnej situácie --slobodnú voľbu klienta riešenia situácie z možných alternatív - na základe získaného náhľadu na príčiny problémovej situácie - pomoc s adaptáciou na nové pomery v rodine <p>Poskytovanie sociálneho poradenstva</p> <ul style="list-style-type: none"> - informácie o zákonných nárokoch, - pomáhajúcich subjektoch, - podpornej sieti – Kluby náhradných rodičov - práva a povinnosti dieťaťa v náhradnej rodine - význam biologickej a náhradnej rodiny pre dieťa <p>Prípadové konferencie</p>	<p>Ambulantná forma</p> <ul style="list-style-type: none"> - psychologická diagnostika detí - sociometria rodiny - diagnostika rodinných vzťahov - diagnostický rozhovor s rodinou - terapia hrou – v závislosti od dĺžky poskytovania ambulantnej starostlivosti, minimálne 12 stretnutí - sandplaying - empatický rozhovor, pozorovanie - prevencia – v súvislosti s problémom dieťaťa - poradenstvo pre rodičov – výchovné problémy, efektívna komunikácia s dieťaťom, - práca so špecifickým problémom dieťaťa; konštruktívne riešenie konfliktov; - rozvíjanie výchovných zručností, analýza problémov a spúšťačov nežiadúcich situácií - spätná väzba rodičovi - poradenský rozhovor pre rodičov – abreakcia, empatické počúvanie, akceptácia, reflexia - techniky na zvládanie záťažových situácií - Poskytovanie priestoru na ventiláciu emočného prežívania - Krízová intervencia

<p>Podpora rodičovskej role</p> <ul style="list-style-type: none"> - efektívne zvládanie rodičovských zručností formou nácviku praktických zručností - modelové situácie - výmena rolí - metódy konfrontácie, podpory orientovanej na sebarealizáciu a vlastné potreby <p>Svojpomocné skupiny</p>	<p>Terénna forma</p> <ul style="list-style-type: none"> - empatický pomáhajúci rozhovor - deti - poradenstvo rodičom - pozorovanie - sociometria rodiny <p>PNR + Náhradní rodičia + vychovávatelia + zdravotný personál</p> <ul style="list-style-type: none"> - poradenský rozhovor - príklady dobrej praxe - vzdelávanie a odborné semináre k aktuálnym problémom - psychohygiena, relaxačné techniky - svojpomocné skupiny
---	--

D. Odborné metódy práce s mladým dospelým (poskytované ako v bode C)

Centrum NR realizuje opatrenia pre mladého dospelého:

- **Pobytovou formou** - po ukončení náhradnej starostlivosti sa mladý dospelý rozhodne, či chce odísť z Centra NR alebo požiada Centrum NR o možnosť poskytovania starostlivosti v Centre NR aj po dovŕšení plnoletosti. Dôvodom je väčšinou neukončená sústavná príprava na povolanie a s tým spojená absencia príjmu, z ktorého by si mladý dospelý dokázal zabezpečiť existenčné potreby (stravovanie, ošatenie, bývanie) a nevytvorené rodinné zázemie. V prípade, že sa dohodne mladý dospelý so štatutárnym orgánom Centra NR na podmienkach ďalšieho zotrvania v Centre NR je s ním uzatvorená „**Dohoda o poskytovaní starostlivosti mladému dospelému v Centre NR po dovŕšení plnoletosti**“, ktorej súčasťou sú **Podmienky dohody a Plán osamostatnenia sa mladého dospelého**. Za starostlivosť v Centre NR platí MD úhradu. Pokiaľ má určené výživné od rodičov, úhrada sa hradí z výživného určeného rodičovi. MD má možnosť uschovať si cenné veci v Centre NR na základe Zmluvy o úschove. Zmyslom pobytovej formy mladého dospelého je dosiahnutie vzdelania zodpovedajúceho rozumovým možnostiam a schopnostiam, získanie zručností pre ľahšie uplatnenie na trhu práce (vodičský kurz, jazykové kurzy, opatrovateľské kurzy), nájdenie si práce so stabilným príjmom, pomoc so zabezpečením bývania, hospodárne nakladanie s finančnými prostriedkami – t.j. až do úplného osamostatnenia sa. Počas pobytu

v Centre NR sú s mladým dospelým realizované podporné a motivačné rozhovory a pomocníkom je **Sprievodná príručka pre mladých dospelých v procese prípravy na osamostatnenie.**

-**Ambulantnou formou** -poskytovanie poradenstva a pomoci mladému dospelému pri riešených problémov po jeho odchode z Centra NR

Sociálny pracovník	Psychológ
<p>Motivačné rozhovory</p> <ul style="list-style-type: none"> - profesijná orientácia - podpora vnútorných zdrojov mladého dospelého, - pomenovávanie silných a slabých stránok, - orientácia v osobnej situácii a plánovanie do budúcnosti - vedenie k aktívnej participácii pri riešení životnej situácie <p>Sociálne poradenstvo</p> <ul style="list-style-type: none"> - zákonné nároky, - práva a povinnosti - podporná sieť - orientácia v subjektobjektových vzťahoch pomoci - mapovanie potrieb - spôsoby dosahovania cieľov - minimalizácia neprimeraných očakávaní <p>Sprevádzanie</p> <ul style="list-style-type: none"> - vybavovanie na úradoch- <p>Profesijné poradenstvo</p> <ul style="list-style-type: none"> - orientácia na trhu práce, - motivácia k dosiahnutiu vzdelania, - získavanie zručností pre nájdenie zamestnania <p>Pomoc s hľadaním a zabezpečením bývania po odchode z Centra NR v spolupráci so samosprávou</p> <p>Podpora a pomoc pri nadväzovaní a udržovaní kontaktov s biologickou rodinou</p>	<p>Psychologická podpora, pomoc a sprevádzanie na základe prejaveneho záujmu mladého dospelého</p> <p>praktický nácvik zručností – mladý dospelý</p> <p>kariérové poradenstvo</p> <p>Poradenstvo v oblasti vzťahov, porozumenie vlastným emóciám a potrebám</p> <p>Distribúcia k odborníkovi podľa avizovaných potrieb</p>

E. Odborné metódy práce s fyzickými osobami, ktoré prejavili záujem o prípravu na vykonávanie profesionálnej náhradnej starostlivosti

Sociálny pracovník	Psychológ
<p>Rozhovor k získaniu informácií o živote, názoroch, hodnotách a postojoch, problémoch, záujmoch, plánoch do budúcnosti</p> <p>Anamnéza – zisťovanie informácií o minulosti a súčasnej životnej situácii FO, ktorá má záujem o prípravu na vykonávanie PNR, o jeho rodinných, sociálnych, pracovných vzťahoch, o pôsobiacich vplyvoch</p> <p>Pozorovanie – prístup záujemcu k témam v príprave, volené spôsoby komunikácie</p>	<p>Štruktúrovaný rozhovor pre skúmanie predpokladov fyzickej osoby– emocionalita, motivačné činitele</p> <p>Pozorovanie ako metóda mapujúca záujem, motiváciu a vôľové mechanizmy, rečový prejav, emocionálne reakcie, postoje a správanie fyzickej osoby pri zážitkových aktivitách</p> <p>priblíženie príbehov profesionálneho náhradného rodičovstva</p> <p>príklad dobrej praxe</p> <p>porozumenie, vypočutie, podpora v hľadaní vlastnej cesty</p> <p>sprostredkovanie stretnutia s profesionálnymi náhradnými rodičmi</p>

<p>Poskytovanie sociálneho poradenstva o legislatívnom rámci- podmienky ústavnej starostlivosti, o právach a povinnostiach detí, o význame biologickej rodiny pre dieťa a význame náhradnej rodiny pre dieťa z hľadiska všestranného vývinu a potrieb dieťaťa, formy NRS, sociálnoprávne aspekty NRS,</p> <p>Poskytnutie informácií o pracovnoprávných podmienkach profesionálneho náhradného rodičovstva, o úlohách, povinnostiach statusu PNR ako člena tímu formou interaktívnych prednášok a prezentácií</p> <p>Nácvik praktických zručností</p> <ul style="list-style-type: none"> - diskusia s fungujúcim PNR - návšteva domácnosti PNR - filmové ukážky - zážitkové aktivity - príklady dobrej praxe - Kniha života <p>Význam spolupráce s odborníkmi pri napĺňaní potrieb dieťaťa v ústavnej starostlivosti</p>	<p>vytváranie podporného a dôverného vzťahu do budúcnosti</p> <p>pomoc pri hľadaní podpornej siete</p> <p>zážitkové techniky</p> <p>práca s kazuistikami</p> <p>psychodráma</p> <p>nácvik efektívnej komunikácie</p> <p>psychologické dotazníky len pre potreby prípravy a hlbšieho sebaoznania FO</p> <p>genogram</p> <p>Kniha života</p> <p>rozhovory, diskusie</p> <p>relaxačné techniky</p> <p>brainstorming</p> <p>filmové ukážky</p> <p>svojpomocné skupiny</p>
--	--

Plánovanie a vyhodnocovanie výchovnej činnosti v samostatne usporiadaných skupinách.

Plán výchovnej činnosti Centra NR sa opiera o ročný plán na príslušný školský rok a dopĺňa sa činnosťami, ktoré vyplynú z aktuálnej situácie v samostatne usporiadaných skupinách a PNR. Plány sú vyhodnocované mesačne a následne aj v polročných intervaloch v rámci prípadovej konferencie za účasti rodičov a subjektov podieľajúcich sa na plánovaní sociálnej práce s deťmi.

Výchovná činnosť v samostatne usporiadanej skupine a PNR je plánovaná na mesiac dopredu. Jej obsah tvorí vychovávateľ alebo PNR za aktívnej spoluúčasti detí. Aktivity zohľadňujú záujmy detí, ale i možnosti priestorové, časové a finančné. Na mesačnom vyhodnotení sa podieľajú vychovávatelia a PNR s deťmi spoločne. Preferované sú hlavne pobyty v prírode, návštevy rôznych výstav, návštevy plavárne, streetworkového ihriska, návštevy posilňovne.

Plánovanie výchovnej činnosti je zároveň súčasťou odmeny – odmenené dieťa môže vybrať program podľa vlastného uváženia.

Obsah prípravy na vykonávanie profesionálnej náhradnej starostlivosti

1) Rozsah prípravy na vykonávanie profesionálnej náhradnej starostlivosti je :

- a) 60 hodín, ak fyzická osoba ukončila úplné stredné odborné vzdelanie
- b) 80 hodín, ak fyzická osoba ukončila stredné vzdelanie
- c) najmenej 21 hodín nácviku praktických zručností podľa § 16 ods. 1 písm. b), ak ide o
  1. zamestnanca Centra NR, ktorý bol členom odborného tímu podľa § 5 alebo ktorý zabezpečoval starostlivosť o deti nepretržite najmenej 3 roky
  2. manžela profesionálneho náhradného rodiča a starostlivosť v profesionálnej náhradnej rodine zabezpečuje len jeden z manželov

2) Cieľom programu prípravy na vykonávanie profesionálnej náhradnej starostlivosti je obsiahnuť najvýznamnejšie témy a umožniť záujemcom získať prostredníctvom interaktívneho spôsobu učenia informácie, vedomosti a praktické zručnosti nevyhnutné pre vykonávanie profesionálneho náhradného rodičovstva.

3) Príprava na profesionálne vykonávanie náhradnej starostlivosti spočíva

a) v poskytnutí základných informácií o

- náhradnej rodinnej starostlivosti – právne predpisy upravujúce oblasť sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately a iné všeobecne záväzné právne predpisy súvisiace s vykonávaním profesionálnej náhradnej starostlivosti
- výchovných opatreniach, náhradnej starostlivosti a osvojení
- psychickom, fyzickom, sociálnom vývine dieťaťa a jeho potrebách
- potrebách a špecifikách starostlivosti o dieťa, ktoré je obeťou trestného činu obchodovania s ľuďmi, ktoré je týrané, sexuálne zneužívané alebo sa vykonávajú opatrenia na overenie miery ohrozenia dieťaťa týraním, sexuálnym zneužívaním alebo iným činom ohrozujúcim jeho život, zdravie, priaznivý psychický, fyzický alebo sociálny vývin v rozsahu najmenej 16 hodín z celkového počtu hodín určených na poskytnutie základných informácií
- právach dieťaťa v ústavnej starostlivosti
- právach a povinnostiach profesionálneho náhradného rodiča
- legislatívny rámec – právne predpisy upravujúce oblasť sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately a iné všeobecne záväzné právne predpisy súvisiace s vykonávaním profesionálnej náhradnej starostlivosti, informácie o výchovných opatreniach, formách NRS, o psychickom, fyzickom, sociálnom vývine dieťaťa a jeho potrebách, o potrebách a špecifikách starostlivosti o dieťa, ktoré je obeťou trestného činu, o právach dieťaťa a o právach a povinnostiach profesionálneho náhradného rodiča

b) v nácviku praktických zručností vo výchovnej práci s deťmi a mladými dospelými so zameraním na:

- identifikáciu vývinových potrieb dieťaťa
- vzťahovú väzbu, citové pripútanie a separáciu dieťaťa
- prispôbenie sa zmene v rodine profesionálneho náhradného rodiča
- komunikačné zručnosti
- rozvoj výchovných zručností
- riešenie záťažových situácií v rodine
- spoluprácu v tíme odborníkov

4) Záverečné písomné zhodnotenie prípravy:

- zhodnotenie záujmu fyzickej osoby o získanie informácií a spolupráce počas prípravy na profesionálne vykonávanie náhradnej starostlivosti
- zhodnotenie motivácie fyzickej osoby na profesionálne vykonávanie náhradnej starostlivosti
- uvedenie záveru, či fyzická osoba absolvovala / neabsolvovala prípravu na profesionálne vykonávanie náhradnej starostlivosti

Získanie Osvedčenia o absolvovaní prípravy na vykonávanie PNR oprávňuje fyzickú osobu uchádzať sa o pracovnú pozíciu PNR v ktoromkoľvek centre SR (bez ohľadu, kde túto prípravu FO absolvovala)

5) Tím na prípravu na profesionálne vykonávanie náhradnej starostlivosti:

- psychológ s ukončeným vysokoškolským vzdelaním II. stupňa v študijnom odbore psychológia
- sociálny pracovník s ukončeným vysokoškolským vzdelaním II. stupňa v študijnom odbore sociálna práca
- diplomovaná zdravotná sestra
- špeciálny pedagóg / liečebný pedagóg
- profesionálny náhradný rodič

Rozsah hodín, počas ktorých sa vykonávajú jednotlivé opatrenia ambulantnou formou alebo terénnou formou.

Opatrenia ambulantnou/terénnou formou sú v mesiaci realizované nasledovne: (77 hodín ambulantné opatrenia, terénne opatrenia 46 hod, 27 hodín administratívna práca, obed od 11:30 do 12:00)

Prac. dni	Ambulantná práca 19,25 hod /týždeň	Terénna práca 11,5 hod /týždeň	Admin. práca 6,75 hod /týždeň	Odpracovaný čas 37,5 hod/týž
Pondelok	8:00 - 11:30	14:00 - 16:00	12:00 -14:00	7,5
Utorok	12:00 - 16:00	8:00 -11:30		7,5
Streda	10:00 - 17:00		8:00 - 10:00	8,5
Štvrtok	10:45 - 11:30	12:00 - 16:00	8:00 - 10:45	7,5
Piatok	7:00 - 11:30	12:00 - 14:00		6,5

- pracovný fond 150 hodín mesačne, z toho 123 hod mesačne na realizáciu opatrení
- odovzdávanie a preberanie dieťaťa medzi rodičmi v situácii rodičovského konfliktu prebieha len v Centre NR
- počas víkendu nebudú stanovené stránkové hodiny – riešené pohotovostnou službou

Tvorba a vyhodnocovanie čiastkových plánov individuálneho plánu rozvoja osobnosti dieťaťa, opis tvorby a vyhodnocovania individuálneho plánu odbornej práce s dieťaťom a jeho rodinou alebo plánu odbornej práce s plnoletou fyzickou osobou.

Od umiestnenia dieťaťa do detského domova prebieha diagnostická fáza (u detí do 3 rokov najdlhšie 4 týždne, u detí nad 3 roky najdlhšie 12 týždňov), ktorej výsledkom je diagnostická správa. Na výsledky diagnostiky nadväzuje Individuálny plán rozvoja osobnosti dieťaťa, ktorý tvorí súbor čiastkových plánov vykonávania odborných činností v Centre NR, najmä:

- a) plán sociálnej práce,
- b) plán výchovnej práce s dieťaťom,
- c) hlavné úlohy psychologickéj činnosti psychológa Centra NR,
- d) plán komplexnej ošetrovateľskej starostlivosti, ak si to zdravotný stav dieťaťa vyžaduje.

PLÁN SOCIÁLNEJ PRÁCE (ďalej PSP)

- PSP vychádza z cieľov a úloh dohodnutých na prípadovej konferencii:
- uskutočňuje sa do 2 týždňov od prijatia dieťaťa
- účasť všetkých zainteresovaných subjektov - rodina dieťaťa, dieťa primerane ku veku, ÚPSVaR, DeD, obec, akreditovaný subjekt, lekár, škola....
- výsledok prehodnotenia plnenia úloh: vykonáva orgán SPODaSK spoločne spravidla za účasti subjektov, ktoré spolupracujú na tvorbe PSP. Ak je dieťa umiestnené v profesionálnej náhradnej rodine (ďalej PNR) tak aj prof. náhr. rodič a zamestnanci Centra NR, ktorí môžu poskytnúť informácie k plneniu plánov (Plán výchovnej práce, Plán komplexnej ošetrovateľskej starostlivosti, ...).
- vyhodnotenie sa realizuje: v dohodnutých termínoch, nie kratších ako dva mesiace, spravidla 1x za 6 mesiacov.

Súčasťou PSP je:

- Plán prípravy na osamostatnenie sa mladého dospelého spracovaný najmenej rok pred dovŕšením plnoletosti dieťaťa
- Plán osamostatňovania sa mladého dospelého. Vypracováva sa na 1 rok, vyhodnocuje sa polročne sociálnym pracovníkom a psychológom za spolupráce s mladým dospelým/dospelou.

PLÁN PSYCHOLOGICKEJ STAROSTLIVOSTI O KLIENTA (dieťa a MD)

- je v súlade s IN pre odborných zamestnancov- obsahuje všetky náležitosti stanovené IN
- je súčasťou IPROD-u
- tvorí ho psychológ
- na obdobie od 1.septembra daného roku do 31.augusta nasledujúceho roku
- vyhodnocuje psychológ dvakrát ročne (k 31.januáru a k 31.augustu príslušného roku)
- vychádza z výsledkov vlastnej psychologickéj diagnostiky, diagnostiky zariadení CPPP a ČŠPP a na ich základe a odporúčaní si stanovuje u klienta individuálne ciele práce
- vyhodnocuje písomne na základe výsledkov práce s dieťaťom v určenom období

PLÁN ŠPECIÁLNOPEDAGOGICKEJ STAROSTLIVOSTI

- individuálny plán klienta zariadenia (klient so ŠVVP v starostlivosti špeciálneho pedagóga)
- Je v súlade s IN pre odborných zamestnancov
- je súčasťou IPROD-u
- tvorí ho špeciálny pedagóg
- na obdobie od 1.septembra daného roku do 31.augusta nasledujúceho roku
- vyhodnocuje špeciálny pedagóg dvakrát ročne /k 31.januáru a k 31.augustu príslušného roku
- vychádza z výsledkov psychologickéj a špeciálnopedagogickej diagnostiky zariadení CPPPaP, ČŠPP a na ich základe a odporúčaní si stanovuje u klienta so ŠVVP individuálne ciele práce
- písomne na základe výsledkov práce s dieťaťom v určenom období

PLÁN VÝCHOVNEJ PRÁCE

Východiskom pre zostavenie plánu výchovnej práce s dieťaťom sú vstupné diagnostické správy. Ich obsah tvoria výsledky špeciálno-pedagogického, psychologického, sociálneho a zdravotného diagnostikovania, vlastného pozorovania a rozhovorov. Pod diagnostikou pre účely Centra NR nerozumieme určenie jednoznačnej diagnostickej kategórie, ale skôr identifikovanie problémových oblastí dieťaťa, a tiež tých oblastí jeho života, v ktorých je relatívne úspešné, a ktoré môžu byť oporou korektívnej práce. Diagnostika pomáha zamestnancovi priameho kontaktu zorientovať sa v problémoch dieťaťa, mapuje jeho potenciály a limity, je indikátorom foriem a metód práce a slúži na upresňovanie východísk a formulovanie cieľov výchovy.

Plán výchovnej práce s dieťaťom vypracováva na základe vyššie spomenutého vychovávateľ alebo PNR, ktorý ma dieťa v osobnej starostlivosti. Plán je tvorený zvyčajne na obdobie jedného roka. Ročný plán výchovnej práce s dieťaťom je vyhodnocovaný dvakrát do roka, a to po uplynutí prvého polroku a následne po uplynutí celého roka. Z ročného plánu vychádzajú plány mesačné, ktoré sa aj mesačne vyhodnocujú. Na ich tvorbe sa zúčastňuje i dieťa, ktoré si do plánu zadáva i vlastné ciele. Tvorba plánu výchovnej práce je realizovaná individuálne s každým dieťaťom zvlášť. Na túto činnosť sú vyhradené dni, keď v skupine súčasne pôsobia dvaja vychovávateľia a v PNR podľa dohody s dieťaťom. Týmto spôsobom zabezpečujeme dostatočný časový priestor. Miesto na SS vyberá vychovávateľ v súčinnosti s dieťaťom tak, aby spĺňalo podmienky dôvernosti a nerušenia. Vyhodnotenie plánu je realizované mesačne. Okrem vyhodnotenia jednotlivých cieľov v ňom zadaných, vychovávateľ píše každému dieťaťu, ktoré má v osobnej starostlivosti, list.

Podmienky pre záujmovú činnosť, športovú činnosť ,kultúrnu činnosť, rekreačnú činnosť a prejavovanie náboženského vyznania a viery.

Centrum NR má k dispozícii rozľahlý areál so zeleňou, na ktorom sa nachádza multifunkčná preliezačka s hojdačkou, šmýkačkami, lezeckými a inými komponentmi. Rozľahlosť areálu využívajú deti na rôzne loptové hry, bicyklovanie, korčuľovanie, kolobežkovanie, skrývačku a iné outdoorové aktivity. V rámci budovy sa nachádza takzvaná guľčková miestnosť s množstvom penových komponentov a žineniek a bazénom plným plastových guľčiek. Deťom je tiež k dispozícii stolnotenisový stôl a posilňovacie zariadenia. Centrum NR má v pláne vybudovať aj snoezelen miestnosť určenú predovšetkým pre deti s ťažkým mentálnym a viacnásobným postihnutím.

Deťom je pravidelne počas školských prázdnin umožnený pobyt v táboroch, ktoré sú spravidla organizované v letnom a zimnom období.

Nakoľko sa Centrum NR nachádza v krajskom meste Nitra, je v jeho okolí niekoľko možností na aktívne využívanie voľného času. Deti z Centra NR sa často zúčastňujú na rôznych podujatiach, ktoré sú organizované Centrom NR, mestom alebo inými organizáciami. Tiež sú organizované vychádzky a výlety

do blízkeho, či vzdialenejšieho okolia centra.

Deťom je umožnené navštevovať neďalekú posilňovňu alebo plaváreň. Prihlásiť sa môžu do rôznych záujmových krúžkov, ktoré zabezpečujú školy, ktoré deti navštevujú, ďalej v blízkosti Centra NR je akadémia tanca, futbalový, či atletický štadión.

Kultúrne vyžitie detí z centra je zabezpečované navštevovaním divadelných predstavení alebo podľa aktuálnych finančných možností aj návštevou kina, koncertov a podobne. Zároveň sa deti zúčastňujú na všetkých aktivitách, výletoch a kultúrnych podujatiach, ktoré organizujú školy, ktoré deti navštevujú.

Deťom v záujme zachovania slobody výberu náboženského vyznania je umožnené rozhodnúť sa samostatne, či chcú v škole navštevovať náboženskú výchovu alebo etickú výchovu. Staršie deti môžu v rámci individuálnych vychádzok navštevovať náboženské podujatia a sväté omše.

Deti v profesionálnych náhradných rodinách bývajú v bytoch/RD, ktorých vlastníckmi sú PNR. Bývajú priamo v meste alebo v obciach s úplnou infraštruktúrou. Deti z PNR navštevujú záujmové krúžky priamo v rámci školských zariadení alebo v základných umeleckých školách. Niektoré deti navštevujú športové kluby (futbalový, gymnastický, tanečný). Zo strany PNR sú významným spôsobom podporované v rozvoji ich talentu, čo sa prejavuje na mimoriadnych výsledkoch dosahovaných v súťažiach na Slovensku aj v zahraničí a na vynikajúcej reprezentácii Centra NR. Počas prázdnin deti okrem táborov chodia aj na rekreačné pobyty s rodinou PNR (pobyty pri mori, v horách, na chalupách).

Centrum NR vytvára podmienky pre spoločné podujatia detí zo samostatne usporiadaných skupín a detí z profesionálnych náhradných rodín, čo sa prejavuje na výborných vzťahoch medzi deťmi (spoločné akcie a výlety).

Zabezpečovanie zdravotnej starostlivosti deťom a plnoletým fyzickým osobám, pre ktoré sa vykonávajú pobytové opatrenia v Centre NR.

Starostlivosť o deti v profesionálnych rodinách:

- **V profesionálnych rodinách** sa základná a špecializovaná zdravotná starostlivosť zabezpečuje v rámci trvalého bydliska a okolia profesionálneho rodiča

Starostlivosť o deti na skupinách detského domova:

- **Základnú zdravotnú starostlivosť, preventívne prehliadky a očkovania v DeD Nitra** zabezpečuje obvodná pediatrička lekárka MUDr. Ingrid Kuzmová, Poliklinike Chrenová Fatranská 12, 94901 Nitra
- **neodkladnú zdravotnú starostlivosť a hospitalizácie** sa zabezpečujú vo FN Nitra a v NÚDCH Bratislava
- **špecializované vyšetrenia** sa vykonávajú v Poliklinike Chrenová Nitra, v Poliklinike Klokočina Nitra, vo FN Nitra, v rámci mesta Nitra a v ďalších mestách Slovenska
- **u postihnutých detí sa špecializované výkony a operácie** (bez a v celkovej anestézii) odosielajú z Nitra do NÚDCH Bratislava s odôvodnením, že v prípade vzniku život ohrozujúcich komplikácií pri výkone nie je vo FN Nitra detské KAIM pracovisko.

V prípade dobrovoľných pobytov detí v Centre NR sa zabezpečenie zdravotnej starostlivosti zaznamenáva do dohody s rodičmi.

Zabezpečenie zdravotnej starostlivosti v Centre NR sa opiera o informovaný súhlas podľa Zákona 576/2004 Z. z., par. 6 ods. 1, písmeno b, ktorý uvádza, že v súvislosti s rozhodovaním o zdravotných úkonoch detí v zariadeniach nie je potrebné, aby rodič alebo iný zákonný zástupca udeľoval súhlas, ak je dieťaťu nariadené pobytové opatrenie súdu v danom zariadení. Zariadenie je oprávnené o tejto veci rozhodnúť v plnom rozsahu.

Detské špecializované ambulancie a ich lokalizácia:

- **očná ambulancia** - MUDr. Daniela Hasillová, Riečna 424/7, 949 01 Nitra
- **stomatologická ambulancia** – MUDr. Alena Patalová, Poliklinika Chrenová Fatranská 12, 94901 Nitra
- **detská neurológia** – MUDr. Ľubica Nemčovičová, Poliklinika Klokočina, Hviezdoslavova trieda 650/1, 949 11 Nitra
- **detská psychiatria** - MUDr. Jana Galvánková, P. Benického 2950/1A 94901 Nitra
- **pediatrická pneumológia a ftizeológia** - MUDr. Juraj Jakubička , Špitálska 9, 949 01 Nitra
- **klinická imunológia a alergológia** – MUDr. Danielová, Špitálska 9, 949 01 Nitra
- **detská kardiologická ambulancia** - MUDr. Editra Raškovičová, Špitálska 561/9, 949 01 Nitra
- **pediatrická gastroenterológia, hepatológia a výživa** - MUDr. Katarína Gubáňová, Špitálska 13, 949 01 Nitra
- **pediatrickej nefrológia** - MUDr. Tatiana Fajčíková, Poliklinika Klokočina, Hviezdoslavova 1, 95301 Nitra
- **ortopedická ambulancia** – MUDr. Ladislav Bôžik, Poliklinika Chrenová, Fatranská 12, 94901 Nitra
- **detská diabetológia a endokrinológia** – najbližšie pracovisko je v meste Topoľčany
- **detská gynekológia** - najbližšie pracovisko je v meste Trnava
- **dermatologická ambulancia** – v rámci Nitry je viacero ambulancií, každá sa však snaží naše deti neprijať do svojej starostlivosti !
- **fyziatria, balneológia a liečebná rehabilitácia** - FN Nitra, Špitálska 588/6, 949 01 Nitra
- **urologická** - FN Nitra, Špitálska 588/6, 949 01 Nitra
- **chirurgická ambulancia** - FN Nitra, Špitálska 588/6, 949 01 Nitra

Zabezpečenie školskej dochádzky a prípravy na povolanie detí a plnoletých fyzických osôb do 25 roku (ďalej len „mladý dospelý“) po ukončení pobytového opatrenia súdu nadobudnutím plnoletosti dieťaťa podľa §55 zákona, pre ktoré sa vykonávajú pobytové opatrenia v Centre NR.

- deti umiestnené na samostatnej skupine v Centre NR navštevujú základnú školu v blízkosti Centra. Vďaka výhodnej polohe Centra NR v meste Nitra môžu deti do školy dochádzať pešo. Deti, ktoré navštevujú 1. stupeň základnej školy sprevádza do školy a zo školy vychovávatel'. Deti, ktoré navštevujú 2.stupeň základnej školy dochádzajú do školy samostatne.
- deti a mladí dospelí, ktorí sa pripravujú na povolanie a navštevujú strednú školu, nadstavbové štúdium, alebo vysokú školu vzdialené od mesta Nitra, majú zabezpečené ubytovanie počas týždňa na školskom internáte, kde dochádzajú samostatne. Na víkendy dochádzajú deti a mladí dospelí do Centra NR.
- deti umiestnené na špecializovanej samostatnej skupine navštevujú spojenú internátnu školu. Centrum zabezpečuje odvoz detí zo špecializovanej skupiny na internát v pondelok a z internátu späť do Centra NR v piatok osobným autom.
- deti umiestnené v profesionálnej náhradnej rodine navštevujú školu v mieste bydliska profesionálneho náhradného rodiča, alebo v jeho blízkom okolí. V prípade, že sa v mieste bydliska profesionálneho náhradného rodiča nenachádza vhodná škola, ktorá by pokryla potreby dieťaťa, profesionálny náhradný rodič zabezpečuje prepravu dieťaťa do školy.

Materské školy v mieste sídla Centra NR: MŠ Za humnami Nitra, MŠ Nábřežie mládeže Nitra (realizuje integráciu detí so špeciálnymi edukačnými potrebami), MŠ Štiavnická (pre deti so sluchovým postihnutím)

Základné školy v mieste sídla Centra NR: ZŠ Fatranská Nitra – spádová škola, ZŠ Topoľová Nitra, Spojená škola Mudroňova Nitra (pre žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia – A variant, Spojená škola internátna Červeňova Nitra (zabezpečuje výchovu a vzdelávanie žiakov so stredným až ťažkým mentálnym postihnutím, s kombinovaným a viacnásobným postihnutím, žiakom s DMO, s autizmom a iným pervazívnym ochorením – B a C variant),

Stredné odborné školy a učilišťa v mieste sídla Centra NR: Stredná odborná škola, Cintorínska, Nitra: 4- ročné študijné odbory s maturitou, Stredná odborná škola stavebná, Nábřežie mládeže, Nitra: 3 ročné učňovské odbory a 4 ročné študijné odbory s maturitou, Obchodná akadémia, Bolečkov, Nitra: 4 ročné študijné odbory ukončené maturitou, Spojená škola – Hotelová akadémia, Slančíkovej, Nitra: 5 ročný študijný odbor s maturitou, Súkromná stredná odborná škola ANIMUS, Levická cesta, Nitra: 4 ročné študijné odbory ukončené maturitou, Piaristické gymnázium sv. Jozefa Kalazanského, Piaristická, Nitra, Gymnázium, Golianova, Nitra, Gymnázium, Párovská, Nitra: 4 ročné študijné odbory ukončené maturitou, Stredná zdravotnícka škola, Farská, Nitra: 2 ročné externé štúdium, 3 ročné pomaturitné vyššie odborné štúdium, 4 ročné štúdium ukončené maturitou, SPŠ strojnica a elektrotechnická, Fraňa Kráľa, Nitra: 4 ročné štúdium ukončené maturitou, Stredná odborná škola gastronómie a cestovného ruchu, Levická, Nitra: 3 ročné učňovské odbory, Stredná priemyselná škola stavebná, Cabajská, Nitra: 4 ročné štúdium ukončené maturitou, Stredná odborná škola veterinárna, Drážovská, Nitra: 3 ročné učňovské odbory a 4 ročné študijné odbory s maturitou, Odborné učilište internátne, Nová Ves nad Žitavou: 3 ročné učňovské odbory, Odborné učilište, Dúbravská cesta, Bratislava (je určené pre žiakov so zdravotným postihnutím, ktorí ukončili 9. ročník alebo povinnú školskú dochádzku v ŠZŠ, alebo ukončili 9. ročník alebo povinnú školskú dochádzku v základnej škole, a to v špeciálnej triede alebo ako individuálne integrovaní žiaci so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami), Spojená škola, Lomonosovova, Trnava: 3 ročné učňovské odbory, Odborné učilište internátne, Hlohovec: 3 ročné učňovské odbory, Stredná odborná škola stavebná, Nitrianska cesta, Nové Zámky: 3 ročné učňovské odbory a 4 ročné študijné odbory s maturitou, Stredná odborná škola dopravy a služieb, Jesenského, Nové Zámky: 3 ročné učňovské odbory, Stredná odborná škola služieb, Ul sv. Michala, Levice: 3 ročné učňovské odbory,

Materské, základné a stredné školy v okolí PNR: MŠ Šahy, MŠ Branč, ZŠ J. Kráľa, Šahy, ŠZŠ F. Rákocziho, Nové Zámky, SŠ Pod kopcom, Nové Zámky, ZŠ Ivánka pri Nitre, ZŠ Topoľčianky, ZŠ Mostná, Nové Zámky, ZŠ Mojmírovce

Práva dieťaťa alebo plnoletej fyzickej osoby, pre ktoré sa vykonávajú opatrenia v Centre NR, a opis práv rodiča dieťaťa a iných blízkych osôb dieťaťa alebo plnoletej fyzickej osoby, pre ktoré sa vykonávajú opatrenia v Centre NR vrátane.

- podľa § 53 zákona, dieťa, pre ktoré je v Centre vykonávané pobytové opatrenie súdu, má právo stretávať sa s rodičom, ak nebolo rozhodnutím súdu ustanovené inak. Centrum, orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately a obec poskytujú dieťaťu a jeho rodičovi pomoc na uľahčenie priebehu stretnutí, na rozvoj a úpravu ich vzájomných vzťahov a na úpravu ich rodinných pomerov.

- Centrum po prijatí dieťaťa preukázateľným písomným spôsobom oznámi rodičom prijatie dieťaťa do Centra, oboznámi ich s možnosťami kontaktovania sa s dieťaťom a zároveň poskytne rodičom telefonické kontakty na Centrum.
- detský domov má utvorené podmienky pre nerušené kontaktovanie sa s dieťaťom
- podľa § 53 zákona Centrum dohodne s rodičom dieťaťa a s dieťaťom, ktoré je schopné vyjadriť svoj názor, miesto, čas, rozsah a spôsob stretávania sa s prihliadnutím na potreby dieťaťa a schopnosti rodiča. Ak je to v záujme dieťaťa Centrum je oprávnené:
  - a) určiť, že rodič dieťaťa sa nemôže stretnúť s dieťaťom; dôvod takéhoto určenia musí byť zaznamenaný v spisovej dokumentácii dieťaťa a musí byť oznámený súdu a orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately na účel hodnotenia účinnosti pobytového opatrenia súdu,
  - b) určiť, že rodič dieťaťa sa môže stretnúť s dieťaťom
    1. len za prítomnosti zamestnanca Centra NR, ktorý môže poskytnúť dieťaťu a rodičovi potrebnú pomoc na uľahčenie priebehu stretnutí,
    2. len v Centre NR, ktoré na tento účel utvára vhodné podmienky,
    3. mimo Centra NR, v územnom obvode obce, v ktorej je sídlo centra alebo sa nachádza organizačná zložka centra, v ktorej je dieťa umiestnené,
    4. na inom mieste vhodnom alebo vytvorenom na účel stretávania sa dieťaťa s jeho rodičom,
  - c) umožniť dieťaťu pobyt s rodičom mimo Centra NR.
- rodičia sú aktívne zapájaní do procesu plánovania, realizácie a vyhodnocovania IPROD.
- rodičia dieťaťa sú Centrom NR písomne informovaní o závažnej zmene zdravotného stavu dieťaťa, hospitalizácii, úteku, vycestovaní dieťaťa do zahraničia a iné závažné skutočnosti týkajúce sa dieťaťa
- v rámci osobných návštev v Centre NR sú rodičia informovaní o aktuálnom psychomotorickom vývine dieťaťa, zdravotnom stave, školskom prospechu a dôležitých udalostiach v živote dieťaťa
- dieťa má právo stretávať sa s prarodičom, súrodencom a inou blízkou osobou
- blízka osoba dieťaťu je v rámci osobného stretnutia v Centre NR oboznámená s možnosťami kontaktovania sa s dieťaťom formou telefonickou, písomnou a osobnou.
- ak blízka osoba dieťaťa alebo fyzická osoba, ktorá je dieťaťu známa, má záujem, aby sa dieťa opakovane krátkodobo zdržiavalo mimo Centra NR v jej prítomnosti, je povinná absolvovať informačné poradenstvo v ustanovenom rozsahu.
- Centrum NR vedie evidenciu kontaktov, pobytov a návštev rodičov a príbuzných v Centre NR a sleduje ich vplyv na dieťa.

V Centre NR je rešpektovaná Deklarácia práv dieťaťa, vychovávatelia a ostatní zamestnanci Centra NR rešpektujú a zabezpečujú naplnenie ďalších práv dieťaťa, pre ktoré sa vykonávajú opatrenia v Centre NR:

Dieťa má právo:

- udržiavať pravidelný kontakt s rodičmi alebo osobami blízkymi. Kontakt je umožnený rôznymi kanálmi, a to telefonicky, prostredníctvom internetu, poštou alebo osobnými návštevami. Telefonický kontakt je možný cez pevnú linku, ktorá sa nachádza u sociálnych pracovníkov alebo prostredníctvom mobilného telefónu, ak ho dieťa vlastní. Deťom je k dispozícii notebook s prístupom na internet. Deti komunikujú prostredníctvom e-mailov alebo sociálnych sietí.
- prijímať návštevy – tieto sa vykonávajú v dvoch formách, a to návštevou rodičov alebo blízkych osôb detí v Centre NR alebo je zorganizovaná návšteva detí u rodičov alebo blízkych osôb v domácom prostredí. Rodičia a blízke osoby majú právo navštevovať deti v Centre NR, spravidla po predošlom informovaní sociálnych pracovníkov, ktorí o plánovanej návšteve ďalej informujú vychovávateľov na samostatne usporiadanej skupine. K dispozícii pre návštevy je návštevová

miestnosť alebo areál Centra NR. Po písomnom súhlase riaditeľky Centra NR je umožnená aj vychádzka mimo areálu Centra, v ktorej sa určí presný dátum a čas vychádzky. Zamestnanci Centra NR majú právo neumožniť návštevu rodiča alebo blízkej osoby, ak je táto pod vplyvom omamných a psychotropných látok alebo by jej návšteva mohla iným spôsobom ohroziť zdravie dieťaťa.

- navštíviť rodičov a blízke osoby v ich domácom prostredí. Tieto návštevy sa vykonávajú krátkodobo, keď sú deti sprevádzané sociálnym pracovníkom, vychovávateľom, psychológom alebo iným zamestnancom Centra NR. Okrem krátkodobých návštev sú umožňované návštevy aj pobytovou formou. Tieto návštevy sa vykonávajú po splnení vopred zákonom taxatívne určených podmienok, a to predovšetkým takých, aby nebol ohrozený život a zdravie dieťaťa. O umožnení alebo neumožnení návštevy pobytovou formou rozhoduje riaditeľka Centra NR, pričom v prípade umožnenia krátkodobého pobytu určuje písomne čas a dátum návštevy a návratu dieťaťa do centra so všetkými náležitosťami v zmysle platnej legislatívy.

Rodič má právo:

- na telefonický kontakt s dieťaťom – na tento účel je k dispozícii pevná linka Centra NR v denne do 15.30 h v pracovné dni, následne do 20,00 h súkromný mobilný telefón dieťaťa.
- na osobnú návštevu dieťaťa v Centre NR – za vopred dohodnutých podmienok. Centrum NR neumožní rodičovi osobný kontakt s dieťaťom v prípade, že je tento pod vplyvom alkoholu, či iných návykových látok, v prípade, že je jeho správanie verbálne či brachiálne agresívne, alebo je chorý a hrozí šírenie nákazy.
- na informácie o aktuálnom fyzickom, psychickom a sociálnom vývine dieťaťa – rodičovi budú poskytnuté všetky dôležité aktuálne informácie, ktoré sa týkajú dieťaťa.
- zúčastňovať sa na tvorbe IPROD-u - jedným zo základných princípov tvorby IPROD-u je, že zohľadňuje názor a aktuálne možnosti rodiča, prípadne inej blízkej osoby, najmä v oblasti plánu sociálnej práce s dieťaťom a jeho rodinou.
- tráviť čas s dieťaťom vo svojej domácnosti – za vopred dohodnutých podmienok
- na vyplatenie stravej jednotky počas pobytu dieťaťa v domácnosti rodičov v súlade s Vyhláškou č. 103/2018, § 9, ods. 1

Deti participovali na tvorbe veľkého pútača na tému detských práv. Je zverejnený na voľne prístupnom mieste – vstupná chodba Centra. Rovnako je zverejnený i pútač na možnosť využitia schránky dôvery.

Na pútačoch sú uvedené telefónne čísla i adresy verejného ochrancu práv a rovnako na komisára pre deti. Na chodbe Centra je umiestnená uzamykateľná schránka dôvery, kde deti môžu vhadzovať pripomienky, návrhy, sťažnosti. Kľúč od schránky má psychologička Centra.

Listy, ktoré deti odosielajú, nepodliehajú žiadnej kontrole ani obmedzeniam. Niektoré deti dostali od pracovníkov orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately telefónne číslo, na ktoré môžu v prípade záujmu volať bez vedomia Centra. V prípade, že deti nevedia telefónne číslo na pracovníkov SPOD a SK, sociálni pracovníci Centra im ho na požiadanie poskytnú. Centrum tiež pravidelne navštevuje dozorový prokurátor, ktorému Centrum vytvára priestor na rozhovor s deťmi podľa vlastného uváženia.

- Pošta je deťom odovzdávaná bezpodmienečne, bez obmedzení. V prípade doručenia balíka od osoby Centru neznámej, dieťa balík otvára pred vychovávateľom. Týmto spôsobom chránime deti pred možným nebezpečenstvom, že im budú doručené nežiadúce, resp. nebezpečné predmety či látky (napr. zbrane, drogy a pod.).
- Deti majú prístup k mobilnému telefónu v čase od príchodu zo školy po splnení povinností (najmä prípravy na vyučovanie) do 20,00 h, kedy ich odovzdávajú vychovávateľovi, ktorý zabezpečí ich uzamknutie. Deti nad 17 rokov veku mobilný telefón neodovzdávajú.
- Každá samostatne usporiadaná skupina má k dispozícii notebook s prístupom na internet

prostredníctvom Wifi. Používanie notebooku je limitované počtom detí v skupine tak, aby každé dieťa, ktoré o to prejaví záujem, mohlo notebook použiť.

- Pevnú linku môžu deti využívať v kancelárii sociálnych pracovníkov, s ktorými sú v dennom kontakte. Čas realizácie telefonického kontaktu si dieťa dohodne so sociálnym pracovníkom.

Povinnosti dieťaťa alebo plnoletej fyzickej osoby, pre ktoré sa vykonávajú opatrenia v Centre NR, a opis povinností rodiča dieťaťa a iných blízkych osôb dieťaťa alebo plnoletej fyzickej osoby, pre ktoré sa vykonávajú opatrenia v Centre NR ,vrátane podmienok návštev v centre tak, aby návštevy nenarúšali program Centra NR.

Každé dieťa umiestnené v samostatne usporiadanej skupine má určité povinnosti, o ktorých je oboznámené po prijatí na skupinu alebo v priebehu pobytu v Centre NR, keď táto povinnosť vznikne.

Povinnosti dieťaťa:

- dodržiavať princípy slušného správania (nepoužívať vulgarity, urážky, fyzické napádania a podobne)
- priebežne udržiavať poriadok vo svojom okolí i vo svojich osobných veciach (ukladanie šatstva do skrine, ustlanie postele, pozametanie a povysávanie priestorov podľa rozpisu služieb)
- dodržiavať osobnú hygienu
- plniť si službu podľa zverejneného rozpisu služieb (umytie riadu, vynesenie smetných nádob, zbieranie nečistôt v areáli Centra NR)
- dodržiavať dohodnutú dobu individuálnej vychádzky
- počas skupinovej vychádzky rešpektovať pokyny vychovávateľa
- dodržiavať dohodnutú večierku
- šetrné zaobchádzanie s vybavením a majetkom Centra NR, prípadne s majetkom iných detí, zamestnancov a podobne
- plniť si školskú dochádzku a povinnosti z nej vyplývajúce (vypracovávanie domácich úloh, príprava školských pomôcok na nasledovný deň, šetrné zaobchádzanie so školskými pomôckami)
- rešpektovať vopred dohodnuté pravidlá.

Pri nedodržiavaní povinností a vopred stanovených pravidiel zo strany dieťaťa je využívané predovšetkým napomenutie, dohovorenie, rozhovor, pokarhanie a podobne. Následnosť krokov pri nedodržiavaní povinností je nasledovná:

- Pri prvotnom porušení pravidiel je dieťa informované a poučené o ich porušení zo strany službukonajúceho vychovávateľa.
- Pri opakovanom porušení dieťa dostane napomenutie od vedúcej úseku starostlivosti o dieťa.
- Pri pretrvávajúcich problémoch s dodržiavaním dohodnutých povinností a pravidiel dostáva dieťa napomenutie od riaditeľky Centra NR.
- V prípade neúčinnosti predošlých krokov je možné pristúpiť k sankcionovaniu správania, a to napríklad obmedzením času stráveného pri televízii, obmedzením času stráveného na notebooku, ktorý je k dispozícii na samostatne usporiadaných skupinách, obmedzením času individuálnej vychádzky, poskytnutím vreckového v sume nižšej ako je ustanovená suma vreckového, pričom suma zodpovedajúca rozdielu je dieťaťu poskytnutá v nasledujúcom mesiaci, alebo je uložená na osobný účet dieťaťa.
- O uloženej sankcii je dieťa vopred informované.

Napomenutie – je základné upozornenie zo strany od vychovávateľa alebo iného zamestnanca Centra NR pre dieťa po prvotnom porušení povinností alebo dohodnutých pravidiel.

Dohovorenie – znamená vyčítavé pripomenutie povinností a zásad slušného správania.

Pokarhanie – je vyšším stupňom dohovorenia. Ukladá ho riaditeľka detského domova za závažnejšie alebo

opakované porušenie povinností alebo dohodnutých pravidiel.

Motivačný rozhovor – rozprávanie sa s dieťaťom o problémoch, o porušovaní pravidiel a povinností s cieľom, aby si dieťa samostatne počas rozhovoru uvedomilo, v čom robí chybu následne sa snažilo túto chybu neopakovať, vyvarovať sa jej, prípadne aby dokázalo zvážiť iné možnosti konania.

Obmedzenie času stráveného pri televízii – obmedzenie sa ukladá najmä skrátením doby sledovania TV vo večerných hodinách. Pri závažných priestupkoch je sledovanie TV úplne zamedzené.

Obmedzenie času stráveného na notebooku – dieťa má za bežných okolností prístup na notebook po vykonaní všetkých svojich školských a domácich povinností. Doba strávená pri notebooku závisí od množstva detí, ktoré majú záujem ísť na notebook. Obmedzenie sa ukladá najmä vo forme skrátenia doby, ktorú môže dieťa stráviť na notebooku, prípadne úplným zákazom ísť v daný deň na notebook.

Obmedzenie času individuálnej vychádzky – dieťa má za bežných okolností a po dovŕšení dvanásteho roku života možnosť absolvovať individuálne vychádzky po vykonaní všetkých svojich školských a domácich povinností. Obmedzenie sa ukladá najmä na skrátenie doby, ktorú môže dieťa stráviť na individuálnej vychádzke, prípadne úplným zákazom individuálnej vychádzky.

Pozastavenie odovzdávania vreckového – dieťa dostáva do vlastných rúk vreckové, spravidla na začiatku kalendárneho mesiaca. V určitých prípadoch môžu vychovávatelia samostatne usporiadanej skupiny rozhodnúť o poskytnutí vreckového v sume nižšej ako je ustanovená suma vreckového, pričom suma zodpovedajúca rozdielu bude dieťaťu poskytnutá v nasledujúcom mesiaci, alebo je uložená na osobný účet dieťaťa.

Použitie práce ako sankcie či dôsledku porušenia stanovených pravidiel používame len vtedy, keď ide o nápravu škody, ktorú dieťa spôsobilo. Prácu samu o sebe nepoužívame ako výchovný prostriedok.

Výchovné prostriedky, ktoré je možné uložiť za nedodržanie povinností, vrátane času ich trvania a možnosti prehodnotenia výchovného prostriedku (ak s jeho použitím dieťa alebo plnoletá fyzická osoba, pre ktoré sa vykonávajú opatrenia v Centre NR nesúhlasia).

Výchovné prostriedky:

Ak dieťa plní všetky povinnosti uvedené v bode v), posilňujeme toto správanie pochvalou, pozornosťou, mimoriadnou individuálnou vychádzkou, predĺženou večierkou, možnosťou odloženia času určeného na odovzdávanie mobilného telefónu, malou materiálnou odmenou, výberom aktivít pre skupinu. V závislosti na schopnosti detí sa snažíme o ich zapojenie o rozhodovaní o sebe – poskytujeme možnosť výberu odmeny podľa vlastného uváženia. Zohľadňujeme vek, intelekt a možnosti jednotlivých detí.

V prípade nedodržania princípov slušného správania používame napomenutie, pokarhanie a motivačný rozhovor. Deti sú vedené k samostatnému rozhodovaniu a k prevzatiu zodpovednosti za svoje rozhodnutia – prijatiu dôsledkov.

V prípade nedodržania poriadku vo svojom okolí a vo svojich osobných veciach používame napomenutie, pokarhanie, vyzvanie k náprave, požiadanie o spoluprácu, dodržanie slova a iné.

V prípade nedodržania osobnej hygieny je dieťa napomenuté, opätovne informované o možných komplikáciách spojených s nedodržaním osobnej hygieny, pokarhané, je mu obmedzený čas, ktorý môže stráviť sledovaním televízie.

Pri nerešpektovaní pokynov vychovávateľa počas skupinovej vychádzky je dieťa upozornené, napomenuté, pri pretrvávajúcich problémoch je skupinová vychádzka skrátená.

V prípade nedodržania doby individuálnej vychádzky bez závažného dôvodu nasledujúca individuálna vychádzka nie je udelená, resp. je udelená v skrátenej dobe.

V prípade nedodržania dohodnutej večierky je dieťa napomenuté, pokarhané. V nasledujúci deň môže byť tiež posunutá večierka na skoršiu hodinu.

V prípade nešetreného zaobchádzania s majetkom Centra NR alebo iných osôb je dieťa napomenuté, pokarhané, následne mu môže byť poskytnuté vreckové v sume nižšej ako je ustanovená suma

vreckového, pričom suma zodpovedajúca rozdielu je dieťaťu poskytnutá v nasledujúcom mesiaci, alebo je uložená na osobný účet dieťaťa.

V prípade neplnenia si školských povinností je dieťa napomenuté, pokarhané, môže mu byť obmedzený čas strávený sledovaním TV, čas individuálnej vychádzky alebo čas strávený na skupinovom notebooku.

Ako sankcia či dôsledok nedodržania stanovených pravidiel nikdy nie je použité **odmietnutie základných ľudských potrieb**, ako je jedlo, odpočinok, spánok, pozornosť.

Pravidlá fungovania mladých dospelých do 31.03.2018 (pretože od 01.04.2018 sa menili niektoré paragrafy) sú stanovené v dohode o poskytovaní starostlivosti mladému dospelému v zariadení na výkon ústavnej starostlivosti po dovŕšení plnoletosti podľa § 49, ods. 3 Zákona č. 305/2005 Z.z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele a v podmienkach dohody o zotrvaní mladého dospelého v samostatnej skupine v detskom domove počas prípravy na budúce povolanie.

Spôsob poskytovania vreckového

- na účel usmerňovania sociálneho vývinu dieťaťa a mladého dospelého sa dieťaťu a mladému dospelému podľa § 65 písm a) poskytuje vreckové mesačne v ustanovenej výške, najviac 50 % sumy životného minima pre nezaopatrené dieťa.

- sociálny pracovník vypracuje najneskôr k 1. dňu daného mesiaca zoznam detí v profesionálnych náhradných rodinách, na samostatných skupinách a samostatných špecializovaných skupinách, ktorým treba v danom mesiaci zabezpečiť vyplatenie vreckového (samostatné tlačivo).

- vreckové sa poskytuje deťom umiestneným v profesionálnych náhradných rodinách mesačne na bankový účet profesionálneho rodiča spolu s príspevkami na deti v profesionálnej náhradnej rodine, najneskôr do 5. dňa kalendárneho mesiaca.

- ekonóm detského domova uhradí profesionálnym náhradným rodičom príspevky na deti v profesionálnej náhradnej rodine vrátane vreckového najneskôr do 5. dňa daného mesiaca na bankový účet profesionálneho náhradného rodiča na základe vypracovaných podkladov od sociálneho pracovníka.

- deťom starším ako 6. rokov umiestnených v profesionálnej náhradnej rodine odovzdáva vreckové profesionálny náhradný rodič na protipodpis dieťaťa, čo sa vedie v tlačive: Prehľad čerpania vreckového. O spôsobe využitia vreckového rozhoduje dieťa, profesionálny náhradný rodič poučí dieťa o efektívnom využití vreckového a možnosti sporenia si na hodnotnejšiu vec. V prípade, že si dieťa z našetrených peňazí z vreckového hodnotnejšiu vec zakúpi, zapíše sa to osobnej karty dieťaťa.

Sumu určenú na vyplatenie vreckového deťom žiada pomocný vychovávateľ s ekonomickou agendou vždy začiatkom daného mesiaca písomnou formou od hospodárky zariadenia. Zoznam detí, ktorým sa má vyplatiť vreckové v príslušnom mesiaci v konkrétnej výške vypracováva sociálny pracovník. Následne uvedenú čiastku odovzdá službukonajúcemu vychovávateľovi samostatne usporiadanej skupiny. Vreckové je odovzdávané službukonajúcim vychovávateľom do rúk dieťaťa. Deti prevzatie vreckového potvrdzujú podpisom. V prípade, že deti (hlavne mladší školský vek) vyžadujú prítomnosť vychovávateľa pri využití vreckového, táto im je poskytnutá. Staršie deti sa o spôsobe využitia vreckového rozhodujú samostatne. O účelnom zaobchádzaní s finančnými prostriedkami s deťmi komunikujeme, podľa ich požiadaviek sme im k dispozícii a snažíme sa viesť ich k zodpovednému a zmysluplnému hospodáreniu s prideleným vreckovým. Deťom sú vštepované základy finančnej gramotnosti.

V prípade ŤZP detí, ktoré sú imobilné resp. detí s ťažkým a hlbokým mentálnym postihnutím, s vreckovým nakladajú sestry. Vreckové je účelovo používané na zlepšenie kvality života detí (napr. nákup hudobných nosičov, pomôcok na aromaterapiu, pomôcok na polohovanie, pomôcok pre stimuláciu sluchu, balančné pomôcky). Použitie vreckového je dokladované pokladničnými blokmi v zošite využívania vreckového, ktoré má založené každé dieťa ŤZP.

Postup v rizikových situáciách pre dieťa alebo plnoletú fyzickú osobu, pre ktoré sa vykonáva pobytové opatrenie v Centre NR

(vrátane postupu pri nedovolenom opustení Centra NR dieťaťom, pri úraze dieťaťa alebo plnoletej fyzickej osoby, vážnych nezhodách medzi deťmi a deťmi a zamestnancami Centra NR)

Centrum NR má vypracovaný Plán bezpečnostných opatrení pre zvládanie situácií, v ktorých dochádza k ohrozeniu zdravia alebo života dieťaťa. V Centre NR sa vyskytujú rizikové situácie:

- nedovolené opustenie Centra NR
- útek
- verbálne i fyzické strety medzi deťmi
- verbálne útoky detí smerom k dospelým s náznakom fyzických útokov
- poškodzovanie majetku DeD deťmi
- neúmyselné poškodenie svojho zdravia alebo zdravia iných detí
- iné situácie, pri ktorých dieťa aktívne ohrozuje seba alebo ostatné deti či zamestnancov Centra NR

V prípade vzniku rizikových situácií sú zamestnanci v prvom rade povinní zabezpečiť ochranu života a zdravia ostatných detí. V prípade, že sa nepodarí dieťa upokojiť a pretrváva agresívne správanie, zamestnanec privolá PZ, v prípade potreby iné záchranné zložky. Následne o udalosti informuje riaditeľku Centra NR. Vo veci hlásenia mimoriadnych udalostí príslušnému prokurátorovi postupujeme v zmysle Príkazu generálneho prokurátora SR č. 9/2010 a zmeny č. 7/2016.

Užitočné kontakty a linky

Každé dieťa v Centre NR je poučené, na koho sa môže obrátiť so žiadosťou o pomoc mimo Centra:

1. **detský ombudsman – korešpondenčná adresa :** Kancelária verejného ochrancu práv, P.O.Box 35, 820 04 Bratislava 24, <http://www.detskyombudsman.sk/kontakt>
2. **Linka detskej dôvery** - <https://www.linkadeti.sk/>
3. **Rada pre práva dieťaťa Slovenská republika** - <http://www.prava-deti.sk/>
4. **Generálna prokuratúra SR**
<https://www.genpro.gov.sk/kontakty-a-uradne-hodiny/bgeneralna-prokuratura-srb-14ab.html>
5. **Orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately** - <https://www.employment.gov.sk/sk/rodina-socialna-pomoc/socialnopravna-ochrana-deti-socialna-kuratela/> alebo navštíviť Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny, oddelenie sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately v mieste aktuálneho pobytu – ÚPSVaR Nitra, Štefánikova trieda 88, tel. kontakt 0800 191 222 – linka pre nahlásenie zanedbávania starostlivosti o deti
6. **Obecný / mestský úrad** (podľa sídla centra alebo miesta bydliska profesionálneho náhradného rodiča) – **oddelenie sociálnych vecí**
7. **Vyšší územný celok (Nitriansky samosprávny kraj)** – **oddelenie sociálnych vecí** v krajskom meste – www.unsk.sk
8. **akreditovaný subjekt**- napr. www.usmev.sk
9. **školu a školské zariadenie, ktorú navštevuje**
10. **poskytovateľa zdravotnej starostlivosti** (pediater, zdravotná sestra)

Záver: Materiál za Detský domov Nitra spracovali členovia odborného tímu: sociálni pracovníci, psychológovia a špeciálny pedagóg, vedúca úseku starostlivosti o dieťa, vychovávateľa, sestra a riaditeľ.